КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ФЕВРАЛЬ ПЛЕНУМИ ШАРАФИГА

КЎКЛАМГА ҲАММА НАРСА ТАХТ БЎЛСИН!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ
ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ
ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 28 (2576) | 8 февраль, шанба, 1964 йил. | Баҳоси 2 тийин.

«ЛЕНИНИЗМ» КОЛХОЗИ ЧОРВАДОРЛАРИНИНГ МУВАФФАҚИЯТИ

Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли «Ленинизм» колхозининг аъзолари КПСС Марказий Комитетининг яқинда очиладиган Пленумини катта меҳнат ғалабалари билан кутиб олдилар. Колхозчилар Пленум шарафига социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириб 6 февралда давлатга гўшт топшириш йиллик планини муддатидан олдин бажардилар. Колхоз чорвадорлари ҳаммаси бўлиб давлатга 80 тонна гўшт сотдилар. Топширилган семиз гўшт юқори сортларга қабул қилинди. Колхозчилар эришилган ютуқларни мустаҳкамлаб, чорва молларини меҳр билан парвариш қилмоқдалар. Ҳар бир молнинг қишдан семиз ва соғлом чиқиши учун барча шароитлар яратилган. Чорвадорлар астойдил ишлаб, чорва маҳсулотларини янада кўплаб етиштириш учун ҳаракат қилмоқдалар.

«Ленинизм» колхозининг азамат меҳнаткашлари пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштиришга ҳозирдан пухта замин тайёрламоқдалар. Ҳар бир бригада ва звенода дала ишлари ҳар қачонгидан авж олган. Ариқ-зовурларни тозалаш жадал суръатлар билан олиб борилаяпти. Далага кўпроқ маҳаллий ўғит ташиб чиқариш учун ҳаракат қилинмоқда. Ҳозир колхозчилар экин майдонларининг ҳар гектарига 8 тоннадан гўнг чиқариб қўйишди.

Колхоз механизаторлари ҳам КПСС Марказий Комитетининг бўлажак Пленумини катта ғалабалар билан нишонлашга муваффақ бўлдилар. Улар бошқармада биринчилар қаторида техника ремонтини тамомлаганликлари ҳақида рапорт бердилар.

УЧ МИНГ ТОННА КОМПОСТ

ЯНГИБОЗОР. (ЎзТАГ). Юқори Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Политотдел» колхозининг механизаторлари далаларга уч минг тонна юқори сифатли компост ташиб қўйдилар.

Бу ерда компост колхоз мутахассислари ишлаб чиққан технология асосида тайёрланмоқда. Оддий гўнгга муайян миқдордаги тупроқ билан бирга 10 процент минерал тузлар солинади. Бу хилдаги ўғитни тайёрлаш билан боғлиқ бўлган ҳамма ишлар бульдозер, скрепер, экскаватор ва самосваллардан иборат машиналар комплекси ёрдами билан бажарилади. Техникадан кенг фойдаланиш ўғит тайёрлаш муддатларини қисқартиришга ҳамда меҳнат сарфини камайтиришга имкон берди. Эндиликда етти механизатор кунига минг кишининг ишини бажаради.

ШОНЛИ ЮБИЛЕЙ

Ўзбекистон! Ерларида ҳамиша баҳор бу ўлканинг. Қуёш ҳар кунда меҳмон бу ўлкада. Лекин ўлкамизнинг ҳозирги файзи, ҳозирги чиройи яна ҳам ўзгача. Унинг кенг бағраларида ястаниб ётган колхоз ва совхозларнинг олтин далаларида, коммунизмнинг буюк иншоотлари барпо этилаётган қурилишларида, сон-саноқсиз завод ва фабрикаларида ажиб бир ҳис, кўтаринки руҳ бор. Бунинг боиси — қон-қардошлар оиласида кун сайин камол топаётган ўлканинг шонли тўйига — Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллигига тайёргарлик кўрилмоқда.

Қирқ йил! Бу йилларнинг ҳар бир куни йилларга, йиллари асрларга тенгдир. Шонли Коммунистик партия бизга раҳнамо бўлди, барча қон-қардошларимиз, даставвал улуғ оғамиз рус халқи бизга мададкор бўлди. Шу туфайли машаққатдан букилган қаддимизни тикладик, кўкрагимизга шамол тегди, ўтмиш зулматини ёриб чиқиб, ҳамма учун Меҳнат, Озодлик, Тенглик, Қардошлик ва Бахт-саодат барқарор этувчи коммунизмнинг кенг ва нурафшон йўлига чиқиб олдик.

Шонли ўлкамизнинг шонли тўйига тайёргарлик кўрар эканмиз, оғир, жанговар кураш, меҳнат ва ғалабалар билан босиб ўтган йўлларимизга ҳаёлан бир назар ташлаймиз. Ўзбекистон ҳали яқин ўтмишда чор Россиясининг энг қолоқ чекка ўлкаларидан бири ҳисобланарди. Бу ўлкани жаҳолат ва зулмат булутлари қоплаб олган эди. Эндиликда Ўзбекистон илм-маърифатнинг чўққисига чиқиб олди, ўлкамиз ёппасига саводхон ўлкага айланди. Олимларимиз жаҳон фани ва техникаси тараққиётига ўзларининг катта улушларини қўшмоқдалар. Уларнинг илмий жасоратига жаҳон қойил қолмоқда.

Қирқ йил аввал Ўзбекистон саноати деганда нималар тушунар ва нималарни тасаввур этар эдик-ку, ҳозир нималар кўз ўнгимизга келади, нималар намоён бўлади? Бармоқ билан санарли кичик-кичик ибтидоий пахта заводлари, обжувозлар, хумдонлар, захи ва қоронғу тўқув ва косибчилик дўконлари, темирчилик устахоналари бор эди, холос. Эндиликда Ўзбекистон ўзининг қудратли индустрияси билан кўпгина тараққий этган чет эл капиталистик мамлакатларини орқада қолдириб кетди. Халқимиз омочдан тракторга, пахта териш машинасига, чархдан ва бигиз-сўзондан автомат дастгоҳларга ўтди. Эндиликда саноатимиз нималар ишлаб чиқармайди дейсиз. Кимё саноати ускуналари, тракторлар, пахта териш машиналари, авто-прицеплар, культиватор ва сеялкалар, насослар, дизеллар, экскаваторлар, ирригация машиналари, киноаппаратлар, қудратли кранлар... санаган билан адо қилиб бўлмайди.

Социалистик қишлоқ хўжалигимизчи? Йирик, коллектив хўжаликларимизга, чинакамига мўъжизалар яратаётган деҳқонларимиз ишига жаҳон ҳайратда. Олмисоқдан қолган омоч ва ўроқни эндиликда фақат музейлардангина топиш мумкин.

Ана шу босиб ўтган шонли йўлимизга — камолат ва тараққиёт йўлимизга назар ташлар эканмиз, республикамизнинг ҳар бир меҳнат аҳли кўнгли тўла миннатдорчилик сўзларини, меҳр ва муҳаббат сўзларини ўзларининг шонли Коммунистик партиясига ва жонажон Совет ҳукуматига йўллайди.

Катта тўйга муносиб тўёна ҳам даркор. Бу соҳада Тошкент тўқимачилари ажойиб ташаббус кўрсатдилар. Улар шодиёна кун шарафига меҳнат вахтасида туриб, ўлкамиз тўйига муносиб меҳнат совғалари тайёрлашга аҳд қилишди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бу ватанпарварлик ташаббусни маъқуллади. Эндиликда завод ва фабрикалардан, қурилиш ва транспорт ташкилотларидан, колхоз ва совхозлардан: «Биз ҳам тўқимачилар ташаббусига қўшиламиз, шонли юбилейни меҳнатда муносиб ғалабалар билан кутиб оламиз» деган мазмунда келаётган хушхабарларнинг кети узилмай қолди. Оҳангарон шахтёрлари, Бекобод металлурглари, Чирчиқ химиклари, Олмалиқ кончилари, Тошкент машинасозлари юбилей олди социалистик мусобақа байроғини кун сайин баланд кўтармоқдалар.

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллигига тайёргарлик — жуда катта сиёсий аҳамиятга эгадир. Маҳаллий партия, совет, комсомол ва касаба союз ташкилотлари омманинг юксак ғайрат ва шижоатини, ижодий ташаббусини бутун чоралар билан қўллаб-қувватлашлари, юбилей шарафига бошланган социалистик мусобақани кучайтириб юборишлари керак. Ишни шундай ташкил қилиш керакки, барча имкониятлардан фойдаланиб, ҳамма ерда давлат планларининг ва зиммага олинган социалистик мажбуриятларнинг тўла ҳамда ортиғи билан бажарилишини таъминлайлик.

Жойларда суҳбатлар, лекция ва докладлар, махсус кечалар ташкил этиш, уларда Коммунистик партия раҳбарлигида, қон-қардошлар оиласида эришган ғоят катта ютуқларимизни, ленинча миллий сиёсатнинг, халқлар дўстлигининг бераётган ажойиб самараларини кенг оммага сўзлаб бериш зарур. Завод ва фабрикаларда, колхоз ва совхозларда меҳнат активлигини янада оширайлик, социалистик мусобақа байроғини тағин ҳам баланд кўтариб, республика ва Ўзбекистон Компартиясининг шонли юбилейини коммунистик қурилишда янги зафарлар билан кутиб олайлик!

БИРЛАШГАН ХЎЖАЛИКДА

Юқори Чирчиқ бошқармасидаги икки қўшни хўжалик — «Правда» ва «Ленинизм» колхозларининг бирлашгани ҳақидаги хушхабар яқиндагина иккала хўжалик аъзоларининг дилини қувонтирган эди. Шундан бери кўп вақт ўтмаган бўлсада хўжаликда анча-мунча кўзга кўринарли ишлар қилинди. Илгариги «Ленинизм» колхози ўрнида ташкил қилинган 6 ва 7-бўлимларда айниқса катта тадбирлар амалга оширилди. Бўлимлар ишнинг кўзини биладиган, тажрибали, тадбиркор кадрлар билан мустаҳкамланди. Меҳнатга яроқли барча кишилар ишлаб чиқаришга тўла жалб этилди. Бу иккала бўлимда шу кеча-кундузда кўкламга ҳозирлик уюшқоқлик билан олиб борилаяпти. Техника жадал суръатлар билан ремонт қилиняпти. Механизаторларнинг ғайрат кўрсатиб ишлашлари туфайли ҳозиргача бўлимларнинг эллик процентдан кўпроқ қишлоқ хўжалиги техникаси сифатли ремонтдан чиқариб қўйилди. Суғориш шохобчаларини тартибга солиш, маҳаллий ўғит жамғариш ишлари ҳам намунали боряпти. Шу кунгача дала бошларида 3500 тоннадан зиёдроқ компост тайёрланди. Далага маҳаллий ўғит ташиб чиқариш қизғин давом этяпти. Ўғит жамғаришда А. Холиқов, М. Юсупов, М. Баядилов ўртоқлар бошлиқ зарбдор компостлаш бригадалари аъзолари мақташга арзирли иш қилишяпти.

«Правда» колхози раҳбарлари хўжаликнинг «Ленинизм» участкасида бўлган чорва моллари қишловининг яхши ўтиши борасида ҳам етарли ғамхўрлик кўрсатаётирлар. 100 га яқин қорамол, 2500 қўй, чўчқа ва парранда озуқа билан етарлича таъминланди.

Ёз мавсумига ҳозирдан пухта тайёргарлик кўрилаяпти. Дала шийпонлари, болалар боғчалари ва яслилари ремонт қилинаяпти.

— Бу йил, — дейди 6-бўлим партия ташкилотининг секретари ўртоқ Т. Дуйсебоев, — ҳар икки бўлимда гектар ҳисобига ўтган йилгидан 7 центнерданга ошириб «оқ олтин» дурдонаси йиғиб-териб олиш иштиёқида астойдил меҳнат қилинаяпти.

Ҳа, «Правда» колхозига қўшилган, собиқ «Ленинизм» колхози ўрнида юзага келган 6 ва 7-бўлим пахтакорларининг шу кунги ҳаракатлари кузги баракатдан дарак бермоқда.

С. МУҲИТДИНОВ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР СОСТАВИДА ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТИ ТУЗИШ ТЎҒРИСИДА

Янги ерларни ўзлаштириш, гидротехника иншоотлари комплексини ва янги йирик совхозларни барпо этиш соҳасидаги ишларга раҳбарликни янада яхшилаш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши ресурсларидан тўлиқ фойдаланиш мақсадида

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Ўзбекистон ССР составида Қашқадарё области тузилсин, маркази Қарши шаҳрида бўлсин.

Қашқадарё области составига Қарши шаҳри, шунингдек областга бўйсинувчи шаҳарлар категориясига киритилган ҳолда Шаҳрисабз шаҳри ҳамда Ғузор, Қарши, Косон, Шаҳрисабз ва Яккабоғ қишлоқ районлари киритилиб, улар Сурхондарё области составидан ажратилсин.

2. Қашқадарё областида меҳнаткашлар депутатларининг ягона область Советини тузиш мақсадга мувофиқ деб топилсин.

Белгилансинки, меҳнаткашлар депутатлари Сурхондарё область Советининг Қашқадарё области составига киритилган территориядаги сайлов округларидан сайланган депутатлари меҳнаткашлар депутатлари Қашқадарё область Советининг депутатлари ҳисобланадилар.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Ё. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

1964 йил 7 февраль,
Тошкент шаҳри

Пайвандчилик касбининг ўзига хос санъати бор. Металларни бир-бирига пайвандлаганда чокнинг фақат мустаҳкам бўлишигина эмас, балки унинг чиройли чиқиши ҳам муҳим аҳамиятга эга. Бунинг учун эса пайвандчилик санъатини пухта эгаллаш лозим. Тошкент экспериментал заводида ўз касбини жондилдан севучи пайвандчилар жуда кўп. Улар ўз маҳоратларини ошириш устида тинмай меҳнат қилмоқдалар. Суратда сизга қувноқ боқиб турган йигитлар — (чапдан): В. Петров ва Б. Хўжаев ўртоқлар ўз касбини пухта эгаллаб олган миришкор пайвандчилардир. Уларнинг қўлидан чиққан чоклар пишиқлиги, мустаҳкамлиги ва чиройлилиги билан ажралиб туради.

Бу икки ишлаб чиқариш илғори КПСС Марказий Комитети февраль Пленуми шарафига бошланган социалистик мусобақаларда актив қатнашиб, февраль ойи планларини бажариб қўйдилар. Шу кунларда бу азаматлар смена нормаларини 130—140 процентдан адо этмоқдалар.

А. Тўраев фотоси.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР САМАРҚАНД ОБЛАСТИДА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИНИНГ ЯГОНА ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИ ТУЗИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ҚАРОР ҚИЛАДИ:

Самарқанд областида меҳнаткашлар депутатларининг мавжуд (қишлоқ) область ва (саноат) область Советлари ўрнига меҳнаткашлар депутатлари Советларининг ягона Самарқанд область Совети тузилсин.

Меҳнаткашлар депутатлари ягона Самарқанд область Совети меҳнаткашлар депутатлари (қишлоқ ва саноат) область Советларининг бирлашган сессиясида ташкил қилинсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Ё. НАСРИДДИНОВА.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

1964 йил 7 февраль,
Тошкент шаҳри

АВСТРИЯ, ИНСБРУК

СОВЕТ ОЛИМПИАДА КОМАНДАСИГА
Лидия Павловна СКОБЛИКОВАГА

Спортга қизиқувчи совет кишилари Инсбрукдаги IX қишки олимпиадада спортчиларнинг мусобақасини зўр эътибор бериб, кузатмоқдалар. Улар совет спортчилари эришаётган муваффақиятларга қувонмоқдалар.

Сизнинг хатингизни ўқиб хурсанд бўлдим. Сиз хатингизда олимпиада мусобақаларида қандай қатнашганлигингизни ёзибсиз, Сиз олган тўртта олтин медал — олимпиада ўйинлари тарихида шу дамгача бўлмаган ҳақиқатан катта ғалабадир. Сиз бу муваффақиятларингиз билан ёшларимизнинг, Совет мамлакатимизнинг шуҳратини оширдингиз.

Сиз ўз мактубингизда, мен ўзимнинг муваффақиятларимни Совет Ватанига бағишлайман, деб ёзибсиз, партияга ёшларимиз тўғрисида қилинаётган ғамхўрлик учун ташаккур айтибсиз ва ўзингизни Ленин комсомоли тарбиялаганлигини айтиб ленинчи Совет Иттифоқи Коммунистик партияси сафига қабул қилишни сўрабсиз.

КПСС Марказий Комитети Сизнинг илтимосингизни кўриб чиқиб, Сизни КПСС аъзолигига қабул қилди. Сизни ҳаётингиздаги бу улуғ воқеа билан чин кўнгилдан қутлайман. Ленинчи коммунистлар партиясининг аъзоси деган улуғ номга муносиб бўлинг.

Сиз, мактубингизда, америкалик журналист мендан, Сиз коммунистмисиз деб сўраганида мен «ҳа» деб жавоб бера олмаганлигимга жуда афсусландим, дебсиз ва Сиз «мен комсомол аъзосиман, аммо Ленин партиясининг аъзоси бўлиш менинг энг буюк орзумдир» деб жавоб берибсиз. Энди Сиз, шу истагим рўёбга чиқди, деб айтишингиз мумкин. Чунки энди Сиз Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг аъзосисиз.

Сизни, олимпиада командасидаги ўртоқларингизни ва мусобақаларда қатнашганларни ҳам, Совет Иттифоқининг шарафини ҳимоя қилишга тайёрланиб турганларни ҳам яна бир марта қутлаймиз. Сизларнинг ҳаммангизга спортда ҳам, меҳнатда ҳам, ўқишда ҳам, шахсий ҳаётингизда ҳам катта муваффақиятлар тилаймиз.

Биз яшаб турган замонга — коммунизм қурилаётган улуғ замонга муносиб бўлингиз.

Н. ХРУЩЧЕВ.

Москва, Кремль.
1964 йил 6 февраль.

ИККИ БАРАВАР КЎПАЯДИ

ТЕРМИЗ. Бу йил Ўзбекистонга ажратиладиган ҳамма янги машиналарнинг ярмиси Сурхондарё областига берилиши расмий равишда тасдиқланди. Областда автомобилларда юк ва пассажирлар ташиш ўтган йилдагига нисбатан икки баравар кўпаяди.

Автомобилларнинг дастлабки туркуми олинди. Ангор, Косон ва Шерободда янги автобазалар барпо этилмоқда. Ремонт базаси кенгайтирилиб, ҳайдовчи кадрлар тайёрланмоқда.

СЕРҚУЁШ республикамизда

ШОЛИКОРЛАР ТАЪЛИМ ОЛМОҚДА

ГУРЛАН (Хоразм области). Гурлан ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Коммунизм» колхозида ташкил этилган илғор тажриба мактабида шоликорлик бригадаларининг бошлиқларидан йигирма беш киши ўқиб чиқди. Курсантлар бу машъал колхозда гектар бошига 60—70 центнердан шоли олиш тажрибасини ўн кун давомида ўргандилар.

Колхозга шоликорлар яна келаяпти. Улар курсантларнинг учинчи группасини ташкил этади. Илғор тажриба мактаби кўкламги дала ишлари бошланишига қадар 75 бригада бошлиғини тайёрлаб чиқаради.

МАРҒИЛОНЛИК „СИҲРГАР“

МАРҒИЛОН. «Оталар» чойхонасида тўпланган ўнларча кишилар стеариндан қилинган шамга тикилиб қараб турибди. Фосфор эритмасининг бир неча томчиси шам пилтасига тушган замон шам ёниб кетди. «Мана, ажиналарнинг чироғ ёқиши ҳақидаги диний афсоналарнинг қаердан келиб чиқишини кўриб турибсиз»,— деб ўзи ўтказган тажрибага изоҳ беради «Билим» жамиятии Марғилон бўлимининг аъзоси Ҳайит Обидов.

Марғилондаги 7-мактабнинг химия ўқитувчиси Ҳайит Обидов олти йилдан бери аҳоли ўртасида илмий атеистик пропаганда олиб бормоқда.

Обидов КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленумидан сўнг ўтган қисқа вақт ичида динга қарши темаларда қирққа яқин лекция ўқиди.

Марғилонликлар ҳазиллашиб, Обидовни «сиҳргар» деб атайдилар.

Шаҳар аҳолиси ўртасида илмий-атеистик пропаганда кун сайин кучайтирилмоқда.

ПАРТИЯ ТАШКИЛОТИ СЕКРЕТАРЛАРИНИНГ СЕМИНАРИ

Яқинда Тошкент қишлоқ область партия комитети колхоз ва совхоз бошланғич партия ташкилотлари секретарларининг икки кунлик семинарини ўтказди. Семинарга ишлаб чиқариш бошқармалари партия комитети секретарларининг ўринбосарлари, партия комитети ташкилот бўлими мудирларининг ўринбосарлари, партия комитетларининг ташкилотчи инспекторлари ҳам иштирок этдилар.

Семинар қатнашчилари янги шароитда ички партиявий ташкилий ишларнинг аҳволи ҳақидаги масалани муҳокама қилдилар. Қишлоқ область партия комитетининг секретари ўртоқ П. В. Костриков «КПСС Марказий Комитети декабрь Пленумининг якунлари ва область партия ташкилотларининг галдаги вазифалари» ҳақида доклад қилди. Шунингдек, Калинин ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли Охунбобоев номли колхознинг бригада бошлиғи ўртоқ Юнусова Комплекс чорвачилик бригадалари ва уни ташкил этишнинг иқтисодий фойдаси», «Ўзбекистон ССР бешйиллиги» совхозининг бош агрономи ўртоқ Бакулин «Қишлоқ хўжалигини комплекс механизациялаш — экинлардан мунтазам равишда юқори ҳосил етиштиришда ҳал қилувчи омилдир», Калинин ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли «Тошкент» совхози партия ташкилотининг секретари ўртоқ Зокиров «Партия ташкилоти ҳузуридаги маъмуриятни хўжалик фаолияти устидан контроллик қилишини амалга ошириш комиссиясининг иши», Юқори Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Политотдел» колхози партия ташкилотининг секретари ўртоқ Пак Ден Ен «Меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашда партия ташкилоти» деган темаларда гапирдилар.

Семинарда сўзга чиққан ўртоқлар партия ташкилотларининг эътиборини КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорларини амалга оширишга қаратдилар ҳамда пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан юқори ҳосил етиштириш, чорвачилик маҳсулотларини кескин кўпайтириш соҳасидаги ишлар юзасидан кенг фикр олишдилар.

Семинар қатнашчилари учун экскурсия ҳам ташкил этилди. Улар Калинин ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Қизил Ўзбекистон», Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли «Чиноз» совхозига боришди. Партиявий-ташкилий, оммавий-сиёсий, хўжалик ишлари билан батафсил танишдилар.

Механизация мактаблари

БУЛУНҒУР (Самарқанд области). Ўқитувчининг столи устида трактор моторининг узеллари турибди. Лекция вақтида машина двигателининг тузилиши ҳам амалда кўрсатиб берилади. Ғаллаорол поселкасида очилган бу мактабда совхозларнинг ёш ишчилари ва ёш колхозчилардан қирқдан ортиқ киши ўқимоқда.

«Узсельхозтехника»нинг Булунғур район бўлими учта механизация мактаби очди. Бундай мактаблар ишлаб чиқариш бошқармасининг саккизта йирик совхози ва колхозида ҳам ишлаб турибди. Улар кўкламгача ёш тракторчиларнинг катта отрядини тайёрлаб чиқарадилар.

САЛОМАТЛИК ФОНДИ

Республика касаба союзлари советининг президиуми етти йилликнинг сўнгги икки йилига мўлжалланган социал страхованиенинг янги бюджетини тасдиқлади. Социал страхование бюджети шу фонддан 1963 йилда ҳақиқатда сарф қилинган маблағга нисбатан етти йилликнинг олтинчи йилида қарийб ўн миллион сўм кўпаяди, 1965 йилда эса яна саккиз миллион сўм ортади.

Социал страхование фондларини бошқарувчи республика касаба союзлари советида Ўзбекистон телеграф агентлиги мухбирига айтдиларки, бу маблағларнинг ҳаммаси ишчилар, хизматчилар ва уларнинг оила аъзолари соғлигини янада яхшилаш тадбирларига сарф қилинади. Ишлаб турган кишиларга пенсия тўлаш учун 17,2 миллион сўм, яъни ўтган йилдагига қараганда бир миллион сўм кўпроқ маблағ ажратилди. Ҳомиладорлик ва туғиш бўйича нафақалар тўлаш учун шу фонддан 20 миллион сўм сарфланади. Янги туғилган чақалоқларга қарашни яхшилаш ва болаларни овқат билан таъминлаш учун бюджетдан қарийб икки миллион сўм ажратиш мўлжалланади.

Социал страхование маблағлари ҳисобига касаба союзлари санаторийлар, дам олиш уйлари ва бошқа шифохоналарга 100 мингдан ортиқ путевка сотиб оладилар. Туристик базалар ва альпинист лагерлари ташкил қилиш учун кўп маблағ сарфланади. Ёз даврида 100 мингга яқин бола пионер лагерларида дам олади. Бу мақсад учун маблағлар социал страхование ҳисобидан ва қисман касаба союзлари бюджетидан ажратилади.

Бу йил республика шифохоналарида ўринлар сони кўпаяди. Тоғли жойда янги ташкил этилган уч юз ўринли «Кумушкон» дам олиш уйи ишга тушади. Республиканинг энг катта бальнеологик курорти ҳисобланган «Чортоқ»да юз ўринли яна бир корпус очилади. Самарқанддаги «Қизилқўрғон» дам олиш уйи ҳам кенгайтирилади. (ЎзТАГ).

ЛЕНИН МУКОФОТИГА НОМЗОДЛАР

ҲАЁТИЙ ФИЛЬМ

Шоаҳмедовлар оиласи ҳақида киноасар яратиш шарафли, лекин жуда нозик иш эканлигини кинодраматургия оламига шахдам қадамлар билан кириб келган ёзувчимиз Р. Файзий ҳам, ўзининг дастлабки фильмидаёқ («Маҳаллада дув-дув гап») ижодий ютуққа эришиб, истедодли ва сермахсул санъаткор эканлигини кўрсатган режиссёр Ш. Аббосов ҳам, ёш, серғайрат оператор Х. Файзиев ҳам севикли ва машҳур артист Л. Саримсоқова ва моҳир актер марҳум О. Жалилов ҳам яхши тушунар эди.

Адиб Р. Файзий бирнеча йил муқаддам Шоаҳмедовлар оиласи ҳақида очерк ва мақолалар ёзган эди. У режиссёр билан ҳамкорликда иш олиб бориб адабий асарда талқин этилган воқеалар, образларни кинематографик жиҳатдан қайта ишлаб, фикрлаб, уларни янги қизиқарли деталлар, коллизиялар билан тўлдириб, ҳаётий воқеани философик умумлашган ҳолда экранда баён этишга киришди ва ҳаётий сценария яратди. Аббосов ўз навбатида сценарийга ижодий ёндошди, уни режиссура билан бойитди. Сценарийда баён этилган чуқур фикрлар, олижаноб ғоя режиссёр, оператор, композитор, рассом-актёрларга хис-туйғуларга тўла драматик материал берди. Режиссёр сценарийни янада ихчамлаб, унинг олижаноб ғоясини кино санъатининг бой имкониятларидан кенг фойдаланиб талқин этди.

Фильмнинг мазмуни томошабинга маълум. «Сен етим эмассан» фильми қаҳрамонларининг овози кинозалларида ҳам телевизорларда ҳам бирнеча бор жаранглади. Фильм жамоатчилик муҳокамасидан ҳам муваффақиятли ўтди.

Ана шундай муҳокамалардан бири ўтган йили Москва кинематография ходимларининг Марказий Уйида бўлди. Зўр олқишлар билан ўтган «Сен етим эмассан» премьерасидан кейин залда йиғилган йирик санъаткорлар, ишчилар, олимлар, ўқитувчилар фильм ҳақида ўз фикрларини айтдилар. Танқидчилар Г. Чахирьян, Р. Оспанова, доцент И. Вайсфельд, Бутуниттифоқ кинематография институти ходимлари, СССР Фанлар Академияси олимлари, студентлар фильмни қизғин муҳокама қилиб залда ўтирган Ш. Аббосов, Х. Файзиевни ижодий ютуғ билан самимий табрикладилар.

Айтиб ўтганимиздек, фильм асосида ҳақиқий воқеа ётди. Фильм ижодкорларига ҳамшаҳарларимиз Шоаҳмад Шомаҳмудов ва Баҳри Акрамоваларнинг Улуғ Ватан уруши йилларида кўрсатган ажойиб жасорати илҳом бағишлади. Халқимиз бошига мусибат тушган дамда ота-онасиз қолган 14 болага бошпана берган, она меҳри билан вояга етказган ана шу икки совет кишисининг кундалик ҳаётини ўрганиш натижасида авторлар ягона тўғри йўл танлаганлар, яъни улар фильм драматургиясини ҳам, режиссурасини ҳам ҳаётга яқинлаштиришга қарор қилдилар. Биз фильмни кўрар эканмиз, унинг уйғун, равон режиссурасига, ундаги теран фикрларга, оператор ва актёрлар санъатига қойил қоламиз. Авторлар тасвир этилаётган воқеаларнинг ҳаққонийлигини кадрма-кадр такрорлаб борадилар.

Фильм дастлабки кадрларданоқ зўр қизиқиш ва ҳаяжон билан томоша қилинади. Драматик воқеаларга тўла эпизодларда Маҳкам ака (артист О. Жалилов) ва Фотима опа (артист Л. Саримсоқова) турли тилда гаплашувчи, турли характерли қирғиз, эстон, украин, рус, немис болаларини тарбиялашда учраган қийинчиликларни енгиб, улар ўртасида биродарлик, дўстлик муносабатларини мустаҳкамлашларини кўрамиз. Ҳар бир бола ўз одатларига, шаклланиб бораётган характерига эга. Уруш вақтида ана шу болаларни бир оилада қовуштириш енгил эмас эди. Саҳна ва экран устаси Саримсоқова ижро этган образ айниқса таъсирчан. Артист ўз қаҳрамонининг бой ички дунёсини бизга тўла-тўкис етказган.

Кўп йиллардан бери ўз санъатини салбий образлар ижросига бағишлаган артист О. Жалилов бу фильмда одатдаги ампуласидан чиқиб, ижобий образ яратишга киришган. Артист ижро этаётган образининг туб моҳиятини тўғри тушинган ҳолда роль устида қунт билан ишлаган. Жалилов актёрлик санъатининг воситаларидан — маънодор мимика, кексаларга хос хушмуомала оҳангидан фойдаланиб, ватанпарварлик бурчини бажарган ҳамиятли совет кишиси образини тўла акс эттирган.

Режиссёр ана шу улкан талантли артистлар атрофида актёрлар ансамблини ташкил этган. Аббосов фильмда ўйнашга ўз хохишини билдирган 2000 боладан 14 тасини танлаб олиб, улар билан тинмай ишлаган. Фильмдаги каттакичик актёрларнинг ўз ролларини муваффақиятли ўйнашида режиссёрнинг ҳиссаси катта. Режиссёр танлаган ёш «артистлар»—5—12 ёшлик болалар ўз ролларини ёшларга хос софдиллик, шўхлик билан ўйнаганлар.

Фильм оператори Х. Файзиев ҳам ижодий синовдан ўтди. «Сен етим эмассан» унинг биринчи мустақил иши. Ёш оператор кинокамера билан ҳардоим ёш ижрочилар орасида бўлиб, уларнинг ҳатти-ҳаракатини, мимикасини кинолентага тушираолган. Файзиев йирик планда олган кадрлар фильм қаҳрамонларининг психологик ҳолатини, ички кечинмаларини аниқ тасвирлайди.

«Сен етим эмассан» фильми томошабинга фақатгина эстетик завқ берибгина қолмай, уларни инсонийликка, ҳамкорликка чақиради. Фильмнинг қиммати бу билан чекланмайди. У ўзбек кинематографиясининг босқичида муҳим роль ўйнайди, киносанъаткорларини замондошимиз қиёфасини умумлашган философик образлар орқали, талқин этишга даъват этади. Бу фильм таъсирида ёш қаҳрамонларнинг урушдан кейинги ҳаётига бағишланган янги фильмлар ижод қилинишига ишончимиз комил. Шу кунларда жамоатчилик диққатини жалб қилаётган «Сенинг изларинг», «Чўл тепасидаги осмон» фильмлари ҳам Ленин мукофотига ҳақли равишда номзод қилиб кўрсатилган «Сен етим эмассан» фильми ёш қаҳрамонларининг шу кундаги жўшқин ҳаётини акс эттиради.

Ҳ. АКБАРОВ.

Бу йил Тошкент Давлат политехника институти химия-технология факультети Ўрта Осиё иқтисодий райони катта химияси саноати учун 50 га яқин ёш мутахассис тайёрлаб чиқаради. Ҳозирги кунда факультетда қишки имтиҳон сессияси давом этмоқда. Суратда: 5-курс студентларидан (чапдан) Л. Супрунова, Қ. Ғофуров ва Р. Омоновлар лабораторияда навбатдаги имтиҳонга тайёргарлик кўришмоқда.

А. Палехов фотоси.

РУС ФАНИНИНГ ИФТИХОРИ

XIX аср илм ва фанининг гуркираб ривожланиши буюк рус олимларининг номи билан чамбарчас боғлиқдир. Машҳур олим Д. И. Менделеев ҳам рус фанининг йирик намояндаларидан бири. Бугун гениал химик олим туғилган кунга 130 йил тўлади.

Д. И. Менделеев 1834 йилда Тобольск шаҳрида туғилди. У Тобольск гимназиясини муваффақиятли тамом қилгач, 1850 йилда Петербургдаги Бош педагогика институтининг физика-математика факультетига ўқишга киради. Бўлажак олим студентлик давридаёқ ўша даврнинг машҳур химиги А. А. Воскресенскийнинг лекцияларига катта қизиқиш билан қарайди ва шу билан бирга минераллар устида ўзининг тўнғич илмий ишларини ёзишга киришади. Институтни олтин медаль билан тамомлагандан сўнг, 1856 йилда «Солиштирма ҳажмлар» деган темада диссертация ёқлаб, физика-химия магистри деган илмий даражани олади. Шундан сўнг у Петербург университетининг доценти бўлиб ишлаб, химия назарияси ва органик химия курсларидан лекция ўқийди.

1859 йилда Д. И. Менделеев Германияга илмий командировкага боради. Бу ерда ўз ҳисобидан лаборатория ташкил этиб, физик-химия бўйича бир қатор илмий-тадқиқот ишларини олиб боради. Бу текширишлар натижасида дунёда биринчи бўлиб «Абсолют қайнаш температурасини» кашф этади. Бу буюк кашфиёт ҳозирги кунда ҳам жуда катта аҳамиятга эгадир. Олимнинг Петербургга қайтгандан сўнг ёзган «Органик химия курси» номли китоби Демидовский мукофотига сазовор бўлди.

Д. И. Менделеев 1863 йилда Петербург университети ва Петербург технология институтининг профессори қилиб сайланди. Шундан сўнг «Спиртнинг сув билан ҳосил қилган бирикмалари тўғрисида» деган темада докторлик диссертациясини ёқлади.

Унинг фаол иштирокида 1868 йилда рус физика-химия жамияти ташкил этилди. Бу жамият 1934 йилга келиб улуғ олим номидаги Бутуниттифоқ химия жамиятига айлантирилди. Шу жамиятнинг 1869 йил март ойида бўлган мажлисида атоқли олим Н. А. Меншуткин ёш, лекин талантли химик Д. И. Менделеев номидан (чунки, у бетоб эди) барча химиявий элементларнинг даврий системаси яратилганлиги тўғрисида доклад қилди.

Элементларнинг даврий системасини яратиш мақсадида олим самарали ишлар олиб борди. У элементларнинг физик ва химиявий хоссаларини ҳар томонлама ўрганди, уларни бир-бири билан солиштириб кўрди. Ҳар бир элементни алоҳида-алоҳида ёзиб, унинг атом оғирлиги билан бир қаторда асосий хоссаларини белгилаб берди. Ҳосил бўлган элементлар қаторини синчиклаб текширди ва атом оғирлигининг ўзгаришига қараб маълум элементларнинг ўхшашлигини аниқлади. Бу ўхшашлик ёнма-ён турган элементларда эмас, балки бир-биридан маълум оралиқда турган элементларда бўлишини исботлади. Шундай қилиб, у элементлар ўртасидаги ўзаро алоқани очиб берди ва ўзининг машҳур жадвалини — элементларнинг даврий системасини яратди.

Д. И. Менделеев ўз даврий қонунидан фойдаланиб, ҳали очилмаган элементлар учун жадвалда очиқ жойлар қолдирди, уларнинг атом оғирликларини ва асосий хоссаларини олдиндан айтиб берди ва баъзи элементларнинг атом оғирлигини ўзгартирди.

Олимлар томонидан очилган янги элементлар ва уларнинг хоссалари Д. И. Менделеевнинг олдиндан башорат қилиб айтган фикрларини тўла тасдиқлади. Элементларнинг сони ҳозир 103 тага етиб, шундан 88 таси табиатда учрайди, қолган 15 таси эса олимлар томонидан лабораторияларда сунъий равишда олинган.

Д. И. Менделеев «Химия асослари» номли машҳур асарида анорганик химияни биринчи марта даврий қонун асосида талқин этди. Бу асар олимнинг ҳали ҳаёт эканлиги давридаёқ бир неча тилда 8 марта, вафотидан сўнг эса 5 марта қайтадан нашр этилди.

Д. И. Менделеев кўмирни еростида газификация қилиш назариясини биринчи бўлиб олға сурди ва нефтнинг химиявий таркибини ўрганиш масалаларига катта эътибор берди.

Олимнинг ўнларча йирик асарлари саноатни, техникани ва қишлоқ хўжалигини ривожлантиришга бағишлангандир. Қисқаси, Д. И. Менделеевнинг илмий-назарий ва практик ишларисиз химиянинг ҳозирги тараққиётини тасаввур қилиш мумкин эмас.

Шунинг учун ҳам олимнинг буюк тадқиқотларига қизиқиш катта. Мамлакатимизда илм-фаннинг, шу жумладан химия фанининг ривожланишига катта эътибор берилмоқда. Чунончи, КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми химия саноатини жадал суръатлар билан ривожлантириш масалаларини муҳокама қилди.

М. ТЎЛАГАНОВ,
А. ИСМОИЛОВ,
химия фанлари кандидатлари.

МАКТАБ ХИМИЯСИ ВА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ

Партия Марказий Комитетининг декабрь Пленуми мамлакатимизда коммунизмнинг моддий техника базасини вужудга келтиришнинг муҳим омили — химия фани ва саноатини жадал ривожлантиришнинг жуда катта программасини белгилаб берди. Ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг шу Пленумда қилган мазмунли докладида химия қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини юксалтиришнинг қудратли воситаси эканлиги ҳар томонлама асослаб берилди, қишлоқ хўжалигини химиялаштириш соҳасидаги улкан вазифалар кўрсатилди. Шу билан бирга ҳали бизнинг қишлоқ хўжалигимизда агрохимия хизмати ёмон ташкил этилганлиги алоҳида қайд этилди.

«Қишлоқ хўжалигига, — дейди ўртоқ Н. С. Хрушчев — **мутахассис кадрлар тайёрлаб беришни қатъиян яхшилаш керак. Ҳозирнинг ўзидаёқ колхоз ва совхозларга қишлоқ хўжалигини химиялаштириш масалаларини яхши биладиган, минерал ўғитлар, гербицидлар, заҳарли химикатлардан самарали фойдаланиш усулларини эгаллаб олган, бу ишни механизациялаштириш билан таниш бўлган малакали кадрлар керак».**

Бу вазифа олий ва ўрта махсус ўқув юртлари билан бир қаторда умумий таълим мактаблари олдига ҳам янгидан-янги талаблар қўяди.

Областимиз мактабларининг деярли кўпи қишлоқларда жойлашган. Мактабларнинг бутун фаолияти қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши практикаси билан маҳкам боғланган. Бугун таълим олаётган ёшлар эртанги куннинг агрохимиклари, механизаторлари, миришкор мўл ҳосил усталаридир. Пахта, дон ва бошқа экинлардан мўл ҳосил етиштириш юзасидан белгиланган жуда катта тадбирларнинг муваффақиятли амалга оширилиши уларнинг ҳозирги кунда мактабда фан асосларидан пухта билим олишлари ва бу билимларни қишлоқ хўжалигида татбиқ эта билишларига кўп жиҳатдан боғлиқдир.

Ўқувчи ёшларни қишлоқ хўжалигидаги амалий ишларга тайёрлашда айниқса биология ва химия билимларининг роли катта. Ҳозир энг муҳим вазифа ана шу фанларни бевосита қишлоқ хўжалиги практикаси билан, колхоз ёки совхоздаги амалий ишлар билан боғлаб ўқитишдан иборат.

Мактаб химия курси ўқувчиларни қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини, химиялаштириш вазифалари билан таништириш учун катта имкониятларга эга.

Тошкент области мактабларидаги илғор химия ўқитувчилари бу масалага яхши эътибор бермоқдалар. Масалан, Янгийўл районидаги 15-мактаб ўқитувчиси Ғ. Назиров, Калинин районидаги 4-мактаб ўқитувчиси Р. Мажидов, 55-мактабнинг ўқитувчиси Н. Абдуллин, Юқори Чирчиқ районидаги 44-мактаб ўқитувчиси А. Қулматов ўртоқлар ўқувчиларни химия ўқитишда қишлоқ хўжалигини химиялаштириш масалалари билан таништириб бормоқдалар. Бу мактабларда химиянинг пахтачилик сабзавотчилик ва чорвачиликда қўлланилиши масалалари химия дарсида ўқув материали билан боғлиқ ҳолда ва синфдан ташқи соатларда ўрганилмоқда. Химия билимлари мактаб тажриба участкаларидаги, ўқувчилар бригадаларининг ерлари ва колхоз далаларидаги амалий ишлар билан боғлаб олиб борилмоқда.

Аммо бундай яхши тажриба ҳали областнинг кўпчилик мактабларига кириб борганича йўқ. Кейинги вақтларда областнинг бир қатор мактабларида ўтказилган текширишлар (IX-XI синфларнинг 400 га яқин ўқувчисидан олинган контроль ишлар) ўқувчиларнинг кўпчилиги қишлоқ хўжалигини химиялаштириш масалаларидан яхши хабардор эмаслигини кўрсатди. Чунончи, кўпгина ўқувчилар ўзи яшаб турган колхозда қандай минерал ўғитлар ишлатилиши, Ўзбекистонда ва умуман Ўрта Осиё иқтисодий районида ўғитларнинг қандай тури ишлаб чиқарилиши, улар қандай шароитда сақланиши, қайси муддатларда, қандай нормада солинишини яхши билмайдилар. Улар ҳозирги вақтда республикамизда ишлаб чиқарилаётган аммонийлашган суперфосфат, суюқ мураккаб ўғитлар, гербицидлар, дефолиантлар, десикантлар ва заҳарли моддаларнинг ишлатилиш масалаларидан яхши хабардор эмаслар.

Ҳозирги даврда химия чорвачиликда жуда кенг қўлланилмоқда. Биргина Янгийўл районидаги «Партия XIX съезди» колхозининг фермаларида 200 дан ортиқ химиявий реактив ишлатилиши, булардан 30 га яқини мактаб химия курсида ўрганиладиган моддалар эканлиги аниқланди. Аммо, кўпчилик мактабларда ўқувчилар химиянинг чорвачиликда бу қадар кенг қўлланилишини тасаввур қила олмайдилар.

Ниҳоят ўқувчилар Ўрта Осиё, шу жумладан Ўзбекистон тупроқлари, уларнинг химиявий таркиби ҳақида, ерларнинг ювилиши ва унинг аҳамияти ҳақида дурустгина билимга эга эмас.

Бу фактларнинг ҳаммаси ҳозирги вақтда мактабларда химия ўқитиш республикамиз қишлоқ хўжалиги практикасидан маълум даражада ажралиб қолганлигини кўрсатиб турибди. Бунинг сабаби нимада?

Сабаб шундаки, аввало қишлоқ хўжалигини химиялаштириш масалалари билан таништиришга имкон берадиган бирон ўқув қўлланмаси яратилмаган. Ҳозирги даврда мактабларимизда фойдаланилаётган химия дарсликларида Ўзбекистон ва Умуман Ўрта Осиё қишлоқ хўжалигини химиялаштиришга оид материаллар йўқ ҳисоб. «Ўзбекистон ССР Ўрта ва олий мактаб» давлат нашриёти маҳаллий авторлар томонидан тайёрланган «Мактаб агрохимия тўгараги» ва «Химияни қишлоқ хўжалиги билан боғлаб ўқитиш масалалари» номли қўлланмаларни босиб чиқариши мутлақо зарур.

Ҳозирги кунда асосий эътибор мактаб химия ўқитувчиларининг агрохимия бўйича билимларини оширишга қаратилиши керак. Бу масала билан область ўқитувчилари малакасини ошириш институти жиддий шуғулланиши, химия ўқитувчилари учун шу темада махсус семинарлар ташкил этиши зарур.

Шуни алоҳида кўрсатиб ўтиш керакки, область мактабларида химия ўқитиш сифатини яхшилаш, уни қишлоқ хўжалик практикаси билан боғлаш, биринчи галда ўқитувчи кадрлар сифатига, ўқув-материал базасининг мустаҳкам бўлишига боғлиқдир.

Аммо бу соҳада ҳам катта камчиликлар бор. Чунончи, ҳозир область мактабларида ишлаб турган химия-биология ўқитувчилари орасида тўлиқ олий маълумотга эга бўлмаган кишилар анчагина бор. Айрим мактабларда химиядан маълумоти бўлмаган, ҳатто ўрта маълумотли ўқитувчилар ҳам бу фандан дарс бермоқдалар.

Кўпчилик мактабларда ўқув программаси талабларига жавоб берадиган химия кабинетлари ташкил этилмаган. Мактабларни химиявий реактив ва асбоблар билан таъминлаш масаласи ҳам яхши эмас. Шуниси ажабланарлики, область ўқитувчилар малакасини ошириш институтида шу вақтга қадар дурустроқ жиҳозланган химия кабинети ташкил этилмаган.

Партия ва ҳукуматимиз химия саноатини жадал ривожлантириш вазифаларини қўйган ҳозирги даврда мактаблардаги бу хил жиддий камчиликларни бартараф этиш учун амалий тадбирлар кўриш керак.

КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми мамлакатда малакали агрохимия хизматини вужудга келтириш кераклигини алоҳида қайд қилди. Қишлоқ мактабларининг химия ўқитувчилари қишлоқда агрохимия билимларини тарқатувчи актив тарғиботчилар бўлишлари керак. Дастлаб, бу ишни мактабларнинг ўзидан бошлаш, химия дарсларида ўқувчиларни қишлоқ хўжалигини химиялаштириш масалалари билан таништириб бориш, ҳар бир мактабда агрохимия тўгараги ташкил этиш зарур. Токи ўн бир йиллик мактабни тамомлаб чиқувчи ёшлар тупроқ, минерал ўғитларни анализ қила оладиган, минерал ўғитлар, гербицидлар ва ўсимликларни ҳимоя қилишнинг бошқа воситаларидан амалда тўғри фойдаланиш малакасига эга бўлган кишилар бўлиб етишсинлар.

Айниқса, уларни минерал ўғитларни тўғри сақлашга ўргатиш, ўғитлардан фойдаланишда хўжасизликка, нобудгарчиликка йўл қўймайдиган кишилар қилиб тарбиялаш керак. Бунинг учун минерал ўғитлар қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши асосларининг асоси эканлиги, унинг ҳар бир граммидан тўғри фойдаланиш ҳосилдорликни оширишнинг асосий шартларидан бири эканлиги ўқувчилар онгига етказилиши керак.

Ҳар бир қишлоқ мактабларида химия ўқитиш процессида ўқувчиларни уларнинг ўзлари яшаб турган колхоз ва районнинг тупроғи, унинг мелиоратив ҳолати, суғориш системалари билан яхши таништириш лозим. Бунинг учун экскурсиялар уюштириш зарур.

Ҳозирги вақтда РСФСР нинг кўпгина областларида мактабларнинг химия ўқитувчилари колхозларнинг бригадирлари, звено бошлиқлари учун агрохимиядан қисқа муддатли семинарлар ташкил этмоқдалар. Бу фойдали ташаббус областимиз мактабларида ҳам кенг жорий этилса яхши бўлар эди.

Мактаб химиясини қишлоқ хўжалиги билан маҳкам боғлаш, ўқувчиларни қишлоқ хўжалигини химиялаштириш масалалари юзасидан назарий ва амалий билимлар билан қуроллантириш жонажон партиямиз белгилаб берган улкан тадбирларни тезроқ амалга оширишга катта ёрдам беради.

Ж. ФАЁЗОВ,

Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институтининг старший ўқитувчиси.

ЯХШИ ТАШАББУС

Тошкент шаҳар Октябрь район партия комитети қишлоқ меҳнаткашларига маданий хизмат қилишдек ажойиб ташаббус кўрсатди. Район партия комитети қўшни Сирдарё областининг Киров ишлаб чиқариш бошқармасидаги колхозларни ўз оталигига олган эди. Яқинда район партия комитети Ўзбекистон Фанлар академиясига қарашли тарих ва археология, тил ва адабиёт институтларининг олимлари ҳамда Охунбобоев номли шаҳар маданият уйи Халқ театри ижодий коллективидан иборат бригада тузиб, Киров ишлаб чиқариш бошқармасидаги Омонгелди, Абай номли колхозларда учрашув ва кечалар уюштирди. Кечаларда тарих фанлари кандидатлари М. Аюпов, А. Қосимов, А. Қўқонбоевлар партиямиз Марказий Комитетининг декабрь Пленуми якунлари, декабрь Пленумининг химия саноатини жадал ривожлантиришдаги аҳамияти, халқаро аҳвол ва бошқа қатор темаларда мазмунли лекциялар ўқидилар.

Охунбобоев номли шаҳар маданият уйи Халқ театри ижодий коллективи эса ўз навбатида катта программада концертлар кўрсатди. Кечаларда 600—700 дан ортиқ колхозчи иштирок этди.

Шунингдек, Октябрь район партия комитети ўз оталиғидаги колхозларда қишлоқ хўжалик техникаси ремонтини янада жадаллаштириш мақсадида слесарь, токарлардан иборат бригада тузиб ана шу колхозларга жўнатди. Ҳозир район партия комитетида лекторлар ва концерт бригадаларидан иборат иккинчи группа тузилаётир.

И. АБДУРАҲМОНОВ.

САВОЛ-ЖАВОБ КЕЧАСИ

Яқинда Охунбобоев номли шаҳар маданият уйида атеистик темада савол-жавоб кечаси бўлиб ўтди.

Кечага йиғилган 150 дан ортиқ пенсионер, маданият уйи яқинидаги маҳалла аҳолиси ва студентлар «Ўрта Осиёда диннинг тарқалиши», «Одамнинг пайдо бўлиши», «Ер ва коинотдаги воқеалар» деган темада доклад тингладилар. Тингловчилар қизиққан барча саволларига тўла жавоб олдилар. Кеча охирида бадиий ҳаваскорлар концерт кўрсатдилар.

А. БОБОҚУЛОВ.

ХИМИЯ ЮКЛАРИГА КЕНГ ЙЎЛ

(ЎРТА ОСИЁ ТЕМИР ЙЎЛИ ТОШКЕНТ БЎЛИНМАСИ ХОДИМЛАРИ АКТИВИНИНГ КЕНГАШИДАН)

Тошкент бўлинмасининг темир йўлчилари етти йилликнинг бешинчи йилида анчагина муваффақиятларга эришдилар: пландан ташқари 332 минг тонна халқ хўжалик юклари ташилди. Юк ташиш йиллик топшириғи 103,4 процент, пассажирлар ташиш плани 106,9 процент бажарилди.

Йўл ишчиларининг муваффақияти қувончли бўлди. Ўтган йили 107 километр масофага темир-бетон шпали ва 109,6 километрга яхлит рельслар ётқизилди. Ангрен станциясида ярим автоматик блакировка қуриб ишга туширилди.

Бўлинма бўйича меҳнат унумдорлиги 103,9 процентга ошди. Беш мингга яқин киши келажак разведкачилари номини олди. 11450 темирйўлчи шу шарафли номни олиш учун курашга қўшилди. Тошкент тепловоз депосининг слесари А. Дорогин, П. Турбиницин, йўл ишчиси А. Нурмирзаев кабилар меҳнатда ҳаммага намуна бўлмоқдалар.

Тошкент бўлинмасининг бошлиғи Я. В. Баҳолдин темир йўлчилар эришган ютуқларни таъкидлаш билан бирга ўтган йили йўл қўйилган жиддий камчиликлар ҳақида ҳам алоҳида тўхталиб ўтди.

Бўлинмада 12 станция юк ортиш-тушириш планини бажара олмади. Ховос, Пахтакор, Чиноз, Раҳимов номли станциялар бу соҳада айниқса оқсаб қолдилар. Умуман бўлинмада юк ортиш йиллик плани бажарилмади. Бунинг асосий сабаби шундаки, вагонлар ўз вақтида бўшатилмади. Айрим станцияларда энг муҳим қишлоқ хўжалик юклари суткалаб туриб қолди.

Музокарада сўзга чиққан Тошкент товар станциясининг бошлиғи Абдуллаев ўтган йили коллектив юк тушириш планини 100,6 процент, юк ортишни эса 101 процентдан ошириб адо этганлигини маълум қилди. Йил давомида станцияда меҳнат унумдорлиги 4,8 процент ошган. Юкларни марказлаштирилган усулда ташиш туфайли 62 минг сўм тежаб қолинган. Лекин станцияда юк тушириш оқсаб келаяпти. Бунга сабаб — станцияга бириктиб қўйилган автомобиль парки бирйўла бошқа ташкилотларга ҳам хизмат қилади. Станция ихтиёрига маълум миқдорда автомашиналар топшириб қўйиш зарур.

Тошкент тепловоз депосининг илғор машинисти Соколовский рационализаторлик ва ихтирочилик ҳаракатлари кенг қанот ёйганини мамнуният билан қайд қилди. Ўтган йили депо бўйича 124 рационализаторлик таклифи ишлаб чиқаришга жорий этилиб, давлатнинг 80,6 минг сўмлик маблағи тежаб қолинган, 1304 тонна ёқилғи иқтисод қилинган.

Салор йўл дистанцияси йиллик мажбуриятини 25 декабрда бажарган. Дистанцияда 80 жамоатчи ревизор бор. Шунга қарамай йил давомида 8 марта ишда бракка йўл қўйилган. Бунга эса кадрларнинг қўнимсизлиги ҳам сабаб бўлмоқда. Дистанция касаба союз комитетининг раиси Юдин болалар муассасаларини кўпайтириш лозимлигини айтди. Кенгашда сўзга чиққан станция бошлиқлари, навбатчилар, проводниклар темирйўлчилар олдида турган вазифалар ҳақида гапирдилар.

КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленуми халқ хўжалигининг муҳим соҳаси бўлган химияни юксалтириш масаласини қўйди. Бўлинма темир-йўлчилари олдида ҳам муҳим вазифалар турибди: химия маҳсулотларига «яшил йўл» очиш, химиявий ўғитларни вагондан тўғридан-тўғри автомашиналарга ортиш, уларнинг сифатини бузмаслик учун курашиш, шунингдек пассажирларга хизматни яхшилаш керак.

У. ҲОШИМОВ.

Масуда Ғиёсова Тошкент пайпоқ-трикотаж фабрикасига яқинда ишга келганига қарамай ўз касбини анча пухта эгаллаб олган. У шу кунларда КПСС Марказий Комитети февраль Пленуми шарафига бошланган социалистик мусобақада актив қатнашиб, кунлик нормасини 110—115 процентга етказиб бажармоқда.

А. Тўраев фотоси.

ЧОРВАМИЗ ТУЁҒИ КЎПАЙСИН!

Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Ленинград» колхози чорвадорлари КПСС Марказий Комитетининг февраль Пленуми шарафига ўзаро мусобақани авж олдириб, меҳнатда ажойиб муваффақиятларга эришмоқдалар. Чорва қишлови муваффақиятли ўтаяпти. Моллар туёғи бут. Қўйлар очиқ яйловларда боқилаяпти. Совлиқлар қўзилайбошлади. Суратларда: (чапдан) ветеринар зоотехник ўртоқ Мамут Сарибоев қишда туғилган қўзичоқ билан. Қўйлар яйловда. Ревизия комиссиясининг раиси Саян Қаршибоев, партия ташкилотининг секретари Худойберган Ирсалиев ва чўпон Ўртоқбой Раззоқов ўртоқлар яйловдаги қўйларни кўздан кечираётирлар.

И. Глауберзон фотолари.

АДРЛАР БАҒРИДА

РЕПОРТАЖ

Қаршимизда кўкни ўпган баланд тоғлар мук тушган. Ҳаммаёқ — тоғлар ҳам, ҳадсиз қирадирлар ҳам оппоқ, қалин қор кўрпасига бурканган. Кўкда қуёш порласа-да дар-бадар кезиб юрган изғирин ел юз-бурунни ачитиб чимчилайди. Фақат тушга бориб қаҳратон совуқ шаштидан тушиб, кун бироз илий бошлайди. Кунгай қир ёнбағирларини тўшаган момиқ қор офтобнинг илиқ нурларига тоб бера-олмай шилқиллаб эриб, пастликка аста силқий бошлайди. Тупроқ мағзига сингади. Ер бети очилиб қор остида қолган ўт-ўланлар юзага чиқиб қолади. Бундай кунгай ерлар олисдан худди оқ чойшапдаги катта доғлар каби қорайиб кўринади. Ана шу ерларда пода-пода қўйлар ўтлаб кўчиб юрибди. Қори ҳали буткул эримаган қир бағирларида ҳам тўп-тўп совлиқлар кезиб юрибди. Улар туёқлари билан қор титиб, емиш топиб озиқланишяпти. Совлиқларнинг бу ҳатти-ҳаракатларига узоқ маҳлиё бўлиб қараб қоласан, киши.

Ҳар қир ошганда пода-пода бўлиб яйраб юрган қўйларга дуч келавердик. Сарғиш кумушранг майин юнгли меренос қўйлар маърашиб тоғ этакларида ўтлаб юришибди. Қалин пўстин, пахталик шим, нам ўтмас иссиқ этик ва бошларига қулоқчин кийиб олган чўпонлар сезгирлик билан қўй подалари ёнида кезиб юришибди. Аҳён-аҳёнда чўпонларнинг «Яйра қўзим» қўшиғи қулоққа чалиниб қолади. Қўйчивонларнинг не-не чақирим йўл босувчи жарангдор ҳайқириклари, қўйларнинг маъраши, ўтўланлар орасида яширинган какликларнинг қувноқ сайроғи бирбирига жўр бўлиб сойликлар манзарасига сеҳр кашф этади. Фақат ёт кишиларни кўриб югурган чўпон итларининг вовиллаб ҳуришигина онда-сонда бу нашъу-намони бузиб туради.

Чўпон Самад Ўрозалиевнинг «Қизилнинг бағри» оқари ёнидаги уйида қўниб ўтдик. Чўпоннинг оиласи ана шу уч хоналик шинам уйда истиқомат қилади. Мезбон бизни меҳмондўстлик билан кутиб олди. Уйга кирдик. Уй рўзғорларига кўз югуртирдик. Хоналарни тўлдириб турган турли жиҳозлар, катта радиоприёмник. Уй тўрида кутубхона, янги келтирилган турли хил газета-журналлар. Чўпонлардан Шокир Эралиев, Бурхон Қўчқоров, Абдували Абдурасулов, Эргаш Қамбаров ва Абдулла Мамадов ўртоқларнинг уйларида ҳам бўлдик. Уларнинг турмуш шароитлари ҳам Самад Ўрозалиевнинг рўзғоридан қолишмайди. Уларнинг ҳаммаси ҳам маданиятли, кундалик воқеалардан доим бохабар кишилар. Кўплари коммунист, умумхалқ ишининг, чорва туёғини кескин кўпайтиришнинг ҳақиқий жонкуярларидир. Ҳозир совхознинг ҳарбир отарига ана шундай ишчан коммунистлар бириктиб қўйилган. Улар чўпонлар билан ҳамкорликда иш олиб бориб, чорва қишловини ҳозирги оғир ва ҳал қилувчи даврида намунали ўтишига эришаётирлар. Чўпонлар ўртасида оммавий-сиёсий ишлар яхши йўлга қўйилган. Бу соҳада кекса коммунистлардан 60 ёшли Эшонқул Аҳмедов, Элчи Бўрибоев ўртоқлар айниқса ўрнак бўларли иш қилишаяпти.

Донгдор чўпон Самад Ўрозалиев совхоз чўпонлари орасида биринчи бўлиб коммунистик меҳнат отари учун кураш ҳаракатини бошлаб берди. Ўтган йили ўз боқимидаги ҳар 100 бош совлиқдан 105 тадан қўзи олган миришкор чўпон етти йилликнинг олтинчи йилида 600 бош совлиқнинг ҳар 100 бошидан камида 115 тадан соғлом қўзи, ҳарбир қўйдан эса 3 килограммдан ошириб майин жун қирқиб олиш учун астойдил курашаяпти. Бошқа чўпонлар ҳам худди ана шундай йўл тутмоқдалар.

Бўлим чўпонлари бу йил 3500 бош совлиқдан 4 мингта соғлом қўзи ва камида 15 тонна аъло нав жун қирқиб олиш учун ўзаро мусобақалашаётирлар. Бу ўтган йилги кўрсатгичдан роса бир ярим баравар кўпдир.

— Бу мажбуриятни муваффақиятли ўринлаш учун тегишли тадбирларни амалга ошираямиз,— дейди суҳбатда бўлим ферма мудири ўртоқ А. Қўшоқов.—Ҳамма совлиқлар сунъий урчитилди. Улар яхши муҳофаза қилинаяпти. Шу туфайли ҳозиргача биронта ҳам қўй нобуд бўлгани йўқ. Барча совлиқларимиз март ойининг охирларидан қўзилай бошлайди. Бўрдоқига боқилаётган қўйларни ҳам алоҳида парвариш қилаяпмиз. Очиқ яйловларга чиқараяпмиз, қўшимча равишда ем ва кунжара ҳам беряпмиз. Натижада қўйларнинг этига-эт қўшилаяпти.

Чорва қишлови учун етиб ортадиган миқдорда ем-хашак жамғарилган. Аммо, бўлим чорвадорлари очиқ яйловлардан қишда ҳам унумли фойдаланмоқдалар. Пировардида кўплаб ем-хашак тежаб қолинаяпти.

— Қўйлар очиқ ҳавода боқилса тез семиради, чиниқади,— дейди тажрибали чўпонлар. Қўйлар ердан истаган емишини топиб ейди, чипхўр бўлиб қолмайди. Қўйлар кечаси ҳам очиқ қўраларда ётади. Фақат ёғин-ячинли кезлардагина усти ёпиқ қўраларга қамалади.

Бўлимнинг жаъми 6300 бош қўйи бўлган 11 отарининг ҳаммаси шу кеча-кундузда тоғлар орасида. Отарлар бир-биридан узоқ Тарнов, Чархин, Ёнбулоқ, Толбулоқ, Қирқим, «Қизилнинг бағри» каби массивларда тарқалиб кетган. Биз чўпонлар ҳузуридан мамнун бўлиб қайтар эканмиз, уларга ўтган йилгидек бу йил ҳам мўл-кўл чорвачилик маҳсулотлари етиштириш учун олиб бораётган курашларида янгидан-янги муваффақиятлар тиладик.

Т. ХУШНАЗАРОВ,
1-«Оҳангарон» совхозининг 2-бўлими.

УСТАХОНАДА

Колхоз устахонасида иш қизғин. Ремонтчи механизаторларнинг қўли-қўлига тегмайди. Ана Раҳим ака сўнгги бор агрегатни кўздан кечирар экан, тайёр деб ишора қилди. Мотори гуруллаб турган тракторни бош механик Абдували Мусабоев ҳам текшириб кўрди.

— Қойил, —деди у, — ремонтни жуда сифатли ўтказгансиз.

Калинин бошқармасидаги «Маданият» колхозининг механизаторлари ана шундай ғайрат қилмоқдалар. Шу туфайли трактор ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналари ремонти жадал бораяпти. Ҳозирга қадар саккизта ҳайдов трактори, тўққиз универсал, 14 культиватор ва бошқа машиналар шай қилиб қўйилди. Р. Абдурасулов, Х. Комилов, П. Каримов ва П. Ражабов сингари ўртоқлар техникани кўкламга тахт қилишда бошқаларга ўрнак бўлмоқдалар.

Й. МАНСУРОВ.

НА ПЛАН БОР, НА ГРАФИК

„ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ“НИНГ РЕЙДИ

Кенг сарой. Ҳар хил машиналар уйилиб ётибди. Улар ўртасидаги ёқилган гулхан атрофида бир неча киши гир айланиб исинмоқда.

Саройнинг ҳар жой, ҳар жойида турган тракторлар, сеялкалар ва бошқа хил қишлоқ хўжалик машиналари ялангда қор остида ётибди. Ремонт ҳам шу ялангликда қор устида бўлаяпти. Механизаторларнинг бемалол ремонт қилишлари учун қуруқ ер, шамолни тўсгудек бошпана йўқ. Бу ерда бирдам исиниб чиқиш учун бош суқадиган жой ҳам топилмайди. Механизация бўйича раис ўринбосари Абдуваҳоб Маматов одамлар орасида кўринмайди. Ағдарма тери камзул кийган устахона мудири Н. Вакуленко билан суҳбатлашиб қолсангиз ғалати жавоблар оласиз.

— Ремонт қилиш плани борми?

У елкасини қисиб бир илжайгач гапирабошлади.

— Гапнинг очиғи план йўқ, плансиз ишлаяпмиз.

— Графикчи?

—График ҳам тузилмаган.

Бундан техника ремонтида тартибли бир иш йўқлиги дарҳол аён бўлиб қолди.

— Колхозда неча чопиқ трактори бор?

— 34 та. Шундан 27 таси «Узсельхозтехника» устахонасида ремонт қилиняпти.

Ўртоқ Вакуленко ҳозиргача қанча трактор ремонтдан чиққанини ҳам билмас эди. Шу ердаги 8 та ҳайдов тракторидан бирортаси ҳам тайёр эмас. Ремонт қилиниши лозим бўлган 17 та сеялкадан бор-йўғи 2 таси ремонт қилинган.

Саройнинг бир четидаги пахса девор тагига бир тўда борона уйиб қўйилган. Ўртоқ Вакуленко унга ишора қилиб 121 комплект боронадан 120 комплекти тайёр бўлди деди. Лекин у ерга яқинлашгач ҳали улар тамом қўлдан чиқарилмаганини кўрдик.

— Мана бу 25 комплект борона яқинда олинган, —деб сўз бошлади темирчи Головко,—лекин ярамайди, буни қаранг, ҳамма тиши лиқиллаб турибди. «Узсельхозтехника»даги ўртоқлар шунақа бороналарни қабул қилиб колхозларга сотаётганларига ҳайронман. Ахир илгари ер от билан борона қилинарди. Энди бир неча от кучига эга бўлган кучли тракторлар ишлаяпти. Шунақа жонсиз борона чиқарилиши яхшими.

Бир ДТ—54 тракторининг занжири бўшатилиб, саройнинг ўртасига ёйиб қўйилибди. Ўртоқ Вакуленкодан бу тракторларни ремонт қилиш учун запас қисмлар етарлими деб сўрасангиз у етарли дейди. Нега бўлмаса ремонт тўхтаб турибди, десангиз ДТ—54 учун учта передний бруси йўқ, бу ҳақда сигнал бериб қўйганмиз дейди.

Саройнинг бир томонида 16 та прицеп турибди. Лекин уларнинг баллонлари бўшатилиб донкрат билан кўтариб қўйилмаган. Бунинг сабабини сўрасангиз, ўртоқ Вакуленко бундай дейди:

— Биз раислар билан шу ҳолда тураверсин деб келишиб олдик. Чунки кўтариб қўйсак баллонлар йўқолиши мумкин.

Ўртоқ Юнус Тўлаганов раис бўлган Бўка ишлаб чиқариш бошқармасига қарашли «Октябрь 40 йиллиги» колхозида техника ремонтига ва уни сақлашга бўлган муносабат ана шу хилда. Бу ерда механизаторлардан ремонт қилиш учун кунига 14—15 киши тўпланса ҳам улар вақтни беҳуда, қўлларини чўнтагидан чиқармай ўтказмоқдалар. Бу ерда ремонт тўғрисида гап бор-у, ремонтнинг ўзи йўқ. Механизаторларга ремонтни барвақт тугаллашлари учун шароит ҳам яратилмаган. Бу аҳвол билан сира келишиб бўлмайди.

М. АБДУРАҲМОНОВ,
ишлаб чиқариш бошқармасининг агрохимия лабораторияси мудири.
Н. АБДУЛЛАЕВ,
«Пахтакорлар овози» газетасининг ходими.
Б. ХАЛИЛОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

Калинин ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Партия XXI съезди» совхозида кўкламга пухта тайёргарлик кўрилаяпти. Совхознинг иккинчи бўлимида шу кеча кундузда 2,5 миллион эртанги карам кўчати ўтказиш учун тайёрлаб қўйилди. Суратда: бўлимнинг илғор сабзавотчиларидан Гулчеҳра Қорабоева эртанги карам кўчатларини очиқ майдонга олиб чиқаяпти.

Х. Хайитмуҳамедов фотоси,
(ЎзТАГ фотохроникаси).

ШАРАФЛИ КАСБ СОҲИБИ

Ремонтчи механизаторларни кўп жиҳатдан врачларга қиёс қилса бўлади. Врачлар инсонни даволашса, ремонтчилар деҳқоннинг суянган тоғи бўлмиш тракторларни, техника воситаларини «даволайдилар».

Мана, 33 йилдирки Султон ака ана шу шарафли касб соҳибидир. У шу касбга қадам қўйган кундан бошлабоқ сидқидилдан меҳнат қилди, техникани баъзи бир ремонтчилар каби «хўжакўрсин»гагина созламади, бажараётган ишининг сифатига алоҳида эътибор берди. Унинг номини ҳамма ҳурмат билан тилга олишининг боиси ана шундадир.

Султон ака Шерматов ҳозир Янгийўлдаги ихтисослаштирилган устахонада меҳнат қилаяпти.

Шу кунларда цех коллективи кўкламги экиш кампаниясигача камида 500 та двигателни ремонтдан чиқариб, деҳқонларни хурсанд қилиш иштиёқида фидокорлик билан ишлаяпти. Султон ака ана шу олижаноб мақсад йўлида дадил қадам ташлаб олға бормоқда. Бирор кун йўқки, у топшириқни 1,5—2 ҳисса қилиб бажармаётган бўлсин.

О. ТИЛОВБЕРДИЕВ.

ОТА ҲАҚ ГАПНИ АЙТДИ

Ўрта Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Партия XXII съезди» колхозининг Тешабой ота Йўлбарсов бошлиқ 5-бригадаси аъзолари ўтган хўжалик йилини қувончли натижаларга эришиш билан якунладилар. 81 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 26 центнердан ошириб «оқ олтин» ҳосили кўтарилди.

Бригаданинг меҳнатсеварлари тўқай, ташландиқ ерларни ҳосилдорликка айлантирдилар. Бу осон бўлмади. Далаларга ўз вақтида кўплаб маҳаллий ўғит чиқариб солинди. Минерал ўғитлардан самарали фойдаланилди. Майдонларга яхши ишлов берилди. Ҳаракат зое кетмади. Кузда гектарлардан баракали ҳосил йиғиб-териб олинди. Белгиланган план ошириб адо этилди.

Бригада пахтакорлари бу йилги мўл ҳосилга ҳам пухта замин яратаётирлар. Барча пахта майдонлари куздаёқ чуқур сифатли ҳайдаб қўйилди.

— Эрта бошланган ишда барака бор, сарамжон-саришталикда хосият кўп,—дейди Тешабой ота.— Ҳар бир ишни ўз вақти-соатида, бекам-кўст бажариб қўйган дуруст. Пировардида шошиб қолмай, югур-югурга тушиб, ўпкалашмайди. Деҳқончилик ҳам ишда тартиб-сариштали бўлишини ёқтиради.

Кекса бригадир ҳақ гапни айтди. Бригадада барча дала ишлари тартиб асосида амалга оширилаяпти. Бир қисм колхозчилар далага гўнг чиқариш билан машғул бўлса, қолганлари ариқ чопишди. Шу туфайли иш доим олға босяпти. Ҳозиргача дала бошларида 45 тоннадан зиёд компост жамғарилди. 33 тонна фосфор ташиб келтирилиб, эҳтиёт қилиб сақлаб қўйилди. Ариқ-зовурларни тозалаш ишлари авж олдирилаяпти.

Миришкорлар КПСС Марказий Комитетининг бўлажак Пленумини меҳнатда яхши натижаларга эришиш билан кутиб олиш учун курашмоқдалар.

Ш. ХОЛМУҲАМЕДОВ.

Давримиз
ҚАҲРАМОНЛАРИ

ПЎЛАТ ОТ ЖИЛОВДОРЛАРИ

Ҳозир совхозда кўклам тараддуди. Каттадан кичикнинг қайси бири билан суҳбатлашманг янги ҳосил иштиёқи билан яшаётганлигини сезиб оласиз. Ахир ўтган йили хўжалигимизни қолоқликдан чиқариб олдик, ютуқлар билан мағрурланиш бизга ёт, машъаллар сафидан мустаҳкам ўрин олиш учун астойдил ишга киришганмиз, дейишади азамат ишчилар. Ана шу мақсадда ҳамма тадбирлар кўрилмоқда. Илғорлар тажрибаси оммалаштирилиб, ўтган йили йўл қўйилган баъзи камчиликларнинг сабаблари ҳам ўрганилаётир.

Совхозда очилган илғор тажриба мактабининг бу галги машғулотида суҳбатни биринчи бўлимнинг бошлиғи Шавкат Атаманов олиб бораяпти. Ниҳоятда камтар, хушмуомала бу йигитнинг сўзларини йиғилганлар берилиб тинглашарди.

—Нима ҳам дейиш мумкин, — деди Шавкат мўл ҳосилнинг «сир»лари ҳақида гапирар экан, — ҳаммаси қунтга, ихлосга боғлиқ. Лекин шуни айтиб қўяй. Эндиликда бундан буён кимки, «оқ олтин»дан тоғ яратмоқчи бўлса, кимки план тўлсин, кўпчилик олдида юзим ёруғ бўлсин, деса у тракторчи билан ака-ука тутинсин, у билан чинакамига ошна бўлсин. Ана шунда мақсадига эришади, ана шунда далаларимизда ҳосил мўл бўлаверади. Чунки механизатор даланинг хўжайини. Унга ҳамма шароитни яратиб бериш лозим. Биз эришган ютуқларнинг сири ҳам шунда.

Бу гапларда сира ҳам муболаға йўқлигини бўлимнинг иш натижаларидан билиб олиш мумкин.

... Бу воқеа ўтган йилнинг эрта баҳорида бўлган эди. Собиқ Қуйи Чирчиқ райони билан Оққўрғон райони бирлашгач, янги раҳбарлар қолоқ хўжаликларнинг бўлмаслиги учун ҳамма чораларни кўрдилар. Илгари донг таратиб кейинги йилларда шуҳратни йўқотиб қўйган 1-«Оққўрғон» совхозининг биринчи бўлимига бошлиқ тайинлаш керак бўлиб қолди. Ахир бўлимда ер яхши, техника, ишчи кучлари етарли бўлатуриб, ҳар гектаридан аранг 13 центнердан ҳосил олинган, битта машина билан олти тоннадан пахта терилган эди-да! Совхоз раҳбарлари ана шу тўғрида бош қотиришиб турганда бирдан телефон жиринглаб қолди. Трубкадан бошқарма партия комитетининг секретари Тоировнинг овози эшитилди.

Директор диққат билан унинг гапига қулоқ соларкан, «маъқул, маъқул» деб бош қимирлатарди.

— Жуда соз бўлди-да, — деди у трубкани қўяр экан,— бизга, «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозидан Шавкат Атамановни ишга юборишаяпти. У донгдор Маҳмуд Динаев бошлиқ бўлимда колонна механиги бўлиб ишлаётган экан. Техниканинг ипидан-игнасигача билади бу йигит. Мен ҳам яхши танийман. Ўзининг меҳнатсеварлиги билан ҳаммани қойил қолдирган. Шавкатни бўлим бошлиғи қилиб тайинласак, сира ютқазмаймиз, ўзи ҳам хоҳиш билдирибди.

Шундай қилиб машъал совхознинг машъал механизатори Атаманов ажойиб ташаббус кўрсатди. У бўлимни қабул қилиб олар экан, ишни, одамларнинг юрагига қўл солиб кўришдан бошлади. Илгарилари ҳосилдорлик нима учун камайиб кетганлиги сабабларини қидирди.

Тоғни урса, талқон қиладиган механизатор йигитлар бор, пахта териш машиналари, трактор ва бошқа техникалар ҳам бор. Мутахассислар билан биргаликда ернинг тупроқ шароитини ҳам ўрганиб чиқди, ёмон эмас: ҳосилдор, бўлиқ далалар, «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозининг 25—30 центнердан ҳосил бериб келган майдонларидан қолишмайди. Нормадаги ўғит ҳам олиниб ишлатилган. Гап нимада ўзи?

— Э, ука, — деди бўлимнинг кексалари, — оғизда техника талабгори бўлиб ундай қиламиз, бундай қиламиз деган бошқа-ю, амалий иш бошқа экан. Ҳамма гап шундаки, бизда механизациянинг қадрига етилмаяпти. Квадрат экишгани билан авжи культивация пайтида трактор кўндалангига юрмай қўяди. Ерга ўғит солингани билан ундан кейинги қилинадиган ишларнинг сифатига эътибор берилмайди. Далани ўт босиб кетади. Биз уни эмас, у бизни енгиб қўяди. Гапирадиган бўлсак гап кўп.

Атаманов ана шулар ҳақида ўйлар экан, тюпкочи звенолар тузамиз, ишни фақат механизаторларга суяниб бажарамиз. Бундан бошқача йўл бўлиши мумкин эмас, деган қарорга келди.

Шундай қилиб, бўлимда 17 та трактор-далачилик звеноси тузилди. Уларнинг ҳар бирига 35—40 гектардан ер, керакли техника, ишчи кучлари бириктилди.

— Биз сизларнинг ташаббусларингизни қўллаб-қувватлаймиз, — деди совхоз директори Набиев — яна бир янгилик шу бўладики, сизлар нарядсиз ишлайсизлар, энди ҳамма гап кишининг виждонига, меҳнатга онгли муносабатда бўлишга боғлик.

Шавкат Атаманов бошлиқ 17 баҳодир ана шундай қилиб ишга киришиб кетди.

Авжи ғўза парвариши қизиган кезларда бу бўлим далаларида бўлсангиз, янгиликнинг тантанасини кўриб қувонар эдингиз. Механизатор —звено бошлиғининг ўзи чигит экди. Ўзи ғўзасини узунасига ва кўндалангига парвариш қилди, ўзи ўғитлади. Далада биронта ҳам бегона ўтнинг ўсишига йўл қўймади. Тюпкочилар ҳар бир тадбирни амалга оширганларида ишнинг сифатига эътибор бердилар.

Кузга келганда далалар оппоқ пахта гиламн билан қопланди. Ҳар бир механизаторнинг ўзи машина рулига ўтириб пахта терди. Машинанинг шпинделли тегмаган ғўза қолмади. Ҳосилнинг деярли 80 процентини машина йиғиб берди. Бўлимнинг Анвар Фиратов, Бозорбой Аҳмедов каби звеноларида ҳосилдорлик, айниқса, юқори бўлди. Бўлим бошлиғи Шавкат машина рулига ўтириб 40 тоннага яқин пахта терди. Шундай қилиб, бўлим бўйича ҳар гектар ердан салкам 28 центнердан ҳосил йиғиб олиниб, план биринчилар қаторида бажарилди. Пахтасининг таннархи энг арзон бўлган ҳам шу бўлим.

Атаманов ана шулар ҳақида бирма-бир гапириб берар экан, «бизнинг оғиримизни енгил қилган нарса машина бўлди, унга ихлос қўйинг» деб, такрор айтади.

Шу пайт ўтирганлардан бир киши, ҳозирги ишларингиз ҳақида ҳам гапириб берсангиз деб қолди.

— Ҳозирги ишларимиз ҳам ёмон эмас, — деди Шавкат, — звеноларимизда деярли ҳеч ўзгариш бўлгани йўқ. Бу йил юз процент пахтани машинада теришга мўлжаллаб иш тутаяпмиз. Бизга ажратилган пахта майдонларини декабрь ойининг бошларидаёқ шудгорлаб қўйганмиз. Ҳар бир картанинг шароти ҳисобга олиниб ўғитланган. Техника ремонтини ҳам тугаллаб қўйдик. Маҳаллий ўғит тўплашга ҳам эътиборни кучайтирдик. Ҳозиргача 3 минг тонна компост тайёрлаб қўйдик.

Биринчи Оққўрғон совхозидаги Шавкат Атаманов бошлиқ 17 дала лочинларининг меҳнат зафарлари кимни қувонтирмайди. Бу серғайрат ва ташаббускор бўлим бошлиғи тўғрисида, унинг иш тажрибалари ҳақида ҳар қанча ёзсак ҳам камлик қилади.

Н. РИХСИЕВ.

Суратда: (чапда) Тошкент астрономия обсерваторияси янги биносининг умумий кўриниши. Ўнгдаги суратда обсерватория Қуёш бўлимининг мудири, физика-математика фанлари кандидати Ю. Слонин ва шу бўлим аспиранти К. Кулишова ўртоқлар янги олинган телескопда Қуёш ҳаракатини кўздан кечирмоқдалар.
А. Абалян фотоси.

«ЖУРНАЛИСТ КОМАНДИРОВКАДА»

Ўзбекистон Журналистлар союзининг Тошкент шаҳар бўлими «Журналист командировкада» деган мавзуда летучка ўтказди. Летучкада республика ҳамда область газеталари ва журналларининг ходимлари иштирок этдилар.

«Сельская жизнь» газетасининг Ўзбекистондаги мухбири ўртоқ А. Н. Узилевский летучкани олиб борди. У кўп йиллик журналистлик фаолиятидаги қизиқ-қизиқ воқеаларни сўзлаб берди ва журналист командировкага чиққанида ҳаётни яхши ўрганиши, нималарга эътибор бериши ҳақида гапирди.

Муҳокамада «Правда Востока» газетаси редакциясининг ходимлари Н. Алеев, Ю. Кружилин, «Қизил Ўзбекистон» газетасининг бўлим мудири Х. Нуриддинов, «Народное хозяйство Средней Азии» журналининг бўлим мудири И. Устименько, «Правда Востока» газетасининг бўлим мудири Г. Димов ва бошқа ўртоқлар қатнашдилар.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

ТЕАТР

«МЕЛИ ҲОББОНУ НАБИ ТОВОН»

Область театрларининг республикамиз пойтахти Тошкентда ўз асарларини намойиш қилиши яхши традицияга айланиб қолди. Бу традиция мазкур театрларнинг ижодий юксалишига катта фойда келтираётганлиги ҳаммага маълум. Гастролга келган ҳарбир театр пойтахтдаги талабчан томошабинлар, интеллигентлар, санъаткор ва танқидчиларнинг мулоҳазалари, тортишувлари, учрашувларидан ажойиб бир кўзгу ясаб, унда ўз ижодий қиёфасини кўришга ҳамда келгуси фаолияти учун тегишли хулосалар чиқариб олишга муваффақ бўлаётир.

Шу кунларда Тошкентда М. Горький номидаги Фарғона область музикали драма ва комедия театри меҳмон бўлиб турибди. Театр пойтахт томошабинлари ва жамоатчилигига ўзининг қатор спектаклларини намойиш қилмоқда. Булардан 3 таси шу театр даргоҳида бунёдга келган оригинал асарлардир. Биз шулардан бири «Мели ҳоббону Наби товон» спектакли устида фикр юритмоқчимиз.

Кулги ва ҳажв, қизиқчилик ва аския халқимизнинг қонига, турмушига ниҳоятда сингиб кетган. Фарғона театрининг «Мели ҳоббону Наби товон» спектаклининг томошабинлар томонидан илиқ қабул қилиниши сабабларини ҳам кишиларимизнинг қизиқчилик, кулгига бўлган ана шу улкан иштиёқидан қидирмоқ лозим.

Аввало шуни айтиш керакки, пьеса театрда туғилиб вояга етган. Унинг автори Ўзбекистон ССР халқ артисти Яҳёхон Маматхоновдир. Драматург пьесани ёзишда ўз театрининг имкониятлари ва кенг томошабинлар оммасининг эҳтиёжларини ҳисобга олган. Бундан ташқари пьесани яратишда автор халқ қизиқчилиги традицияларидан унумли ва ижодий фойдаланган. Бу айниқса асарнинг бош қаҳрамонлари Мели ва Наби образларида аниқ кўринади. Драматург бу қаҳрамонларнинг асосий белгиларини халқ театрида бўлганидек, муболаға билан тасвирлайди. Улар муайян характерга эга қилиб кўрсатилади. Мели — лофчи, мақтанчоқ, ҳовлиқма, аммо кўнгли тоза, беғараз, шўх ва жасур йигит. Ана шу сифатлари учун уни ҳоббон деб аташган. Наби эса — тажанг, ўйчан, тортинчоқ, мулойим, шу билан бирга софдил, меҳнаткаш ва ақлли киши. Бу сифатлар Набига товон лақабини келтирган. Бир қатор қийинчилик ва тўсиқлардан ўтиб бу йигитлар халқ иши учун фидокор ва ташаббускор кишиларга айланади.

Комедиянинг яна бир хислати шуки, унда чинакам серзавқ, ҳажвий вазият ва эпизодлар топилган. Мисол учун Мелининг кўзини юмган ҳолда ўйнаб бориб Наби деб Комил отани қучоқлаб олиши; аразлаб кўрпа ёпиниб ўтирган Набининг қизлар томонидан келин ўрнида қабул қилиниши; Мелининг Каромат деб унинг ўрнида пайдо бўлиб қолган Соттихон билан сирлашуви; Кароматхоннинг аразлаб қолган икки дўст ўртасида алоқачи бўлиб туриши ва шу кабиларни эслаш кифоя. Муҳими шундаки, бу ҳолат ва вазиятлар қаҳрамонлар характери ва воқеа ривожига мос, мантиқли бўлиб, бутун асарга завқ, кулги ва ҳарорат бағишлайди.

Драматург қаҳрамонларнинг психологиясини чуқур тасвирламайди. Фикримизча, айрим ҳажвий асарларда шундай қилиш мумкин. Аммо ҳар қандай асар учун шу нарса муҳимки, қаҳрамонлар ҳаракатларида мантиқ, характерида ўсиш бўлиши керак. Шу нуқтаи назардан Мели ва Наби образларида етишмовчилик кўзга ташланади. Пьесанинг энг катта камчилиги образларнинг муҳим бир проблема билан бирлаштирилмаганлигидадир. Автор воқеалар марказига янги ер очиш учун кураш масаласини қўйишни истаган бўлсада, мақсадига тўла эриша олмаган. Чунки бу масала образларга, қаҳрамонларнинг ўзаро муносабатига ёпишиб, бирикиб кетмаган, сунъий ҳал қилинган. Воқеаларни бир тугунда ушлаб тураоладиган жиддий масала йўқлигидан комсомол ташкилотининг секретари Акрам, участка бошлиғи Комил ота, колхозчи қиз Иноят образлари схематик, қуруқ ва сунъий бўлиб чиққан.

Спектаклда қатнашган артистлар ўз ижрочилари маҳоратлари билан пьесадаги камчиликларни йўқотишга ҳаракат қилганлар. Натижада кулгили, завқли, шўх ҳамда ёшлик, ғайрат, муҳаббат ва меҳнатни бир даража тараннум этувчи дурустгина томоша юзага келган. Бу ишда режиссёр Зуннун Мадалиев, рассом Зуҳур Ғойибов, айниқса асарга музика басталаган композитор Иброҳим Ҳамроев билан бош ролларнинг ижрочилари Муроджон Аҳмедов ва Жалолиддин Охуновларнинг хизмати катта.

Композитор асар жанри ва қаҳрамонлар характерига мувофиқ музика яратишга астойдил интилган. Кўпгина ария ва дуэтлар томошага чиндан ҳам лирика, шира, завқ ва тантана олиб кирган. Мели ва Наби ариялари ҳамда Мели билан Каромат, Наби билан Соттихонларнинг айрим дуэтлари фикримизни исбот қила олади. Аммо ҳозирча асар музикасини ибрат бўларли даражада деб бўлмайди. Композитор қаҳрамонларга мусиқий характеристика беришга сира эътибор бермаган ҳамда чинакам замонавий, қувноқ интонация ва ритмлардан кам фойдаланган.

Режиссёр республикада хизмат кўрсатган артист Зуннун Мадалиевнинг хизматини мақтаса арзийди. У сўнгги йилларда қолипга айланган зўраки, оммавий саҳналардан воз кечган. Бутун диққатни қаҳрамонларнинг ҳаракати ва ўзаро муносабатини очишга қаратган. Шу мақсадда мазмунли мезансценалар ва деталлар ўйлаб топган, артистларнинг кириш-чиқиши ва ҳаракатларини мантиқли жойлаштирган, ташкил қилган, саҳнада ортиқча нарса, ортиқча ҳаракат бўлмаслигига эришган. Режиссёр ўз режасига рассом Зуҳур Ғойибов ишини ҳам бўйсундира олган. Рассом кўринишларни содда, енгил, тежамли, айни чоғда характерли, мазмундор ва чиройли қилиб безашга муваффақ бўлган.

Мели билан Наби образлари ўзининг салмоғи, етуклиги билан спектаклда алоҳида ажралиб туради. Бу ролларнинг ижрочилари Муроджон Аҳмедов билан Жалолиддин Охунов ўзларини етук саҳна қизиғи, ҳажв ва кулгининг ҳақиқий устаси эканликларини намойиш қилдилар. Мазкур артистларда қизиқчилик маҳорати билан бирга, драматик истеъдод ва ёқимли овоз ҳам мужассамлашган бўлиб, бу фазилат Мели ва Наби ролларида муҳим аҳамият кашф этган. Артистлар пьеса материалига мос равишда ўз қаҳрамонларининг маълум сифатларини бўрттириб, кулгили қилиб намойиш этадилар. М. Аҳмедов Мелини мақтанчоқ, лофчи, гердайма ва дангаса қилиб кўрсатса, Ж. Охунов Набини ўта тортинчоқ, юмшоқ, лапашанг ва тажанг қилиб гавдалантиради. Аммо Мели билан Набининг камчилиги қанча бўлмасин томошабинлар уларни севиб, улар билан дўстлашиб қоладилар. Бунга сабаб бу икки дўстнинг бир-бирига меҳр-оқибати, кўнглининг покизалиги, мақсад ва интилишларининг яхшилиги, беғубор соддалиги ва самимийлигидир, албатта. Афсуски, спектаклда маълум сабабларга кўра, Мели ҳоббоннинг Мели оловга, Наби товоннинг Наби ҳаётга айланиши унча ишонарли чиқмаган. Шунингдек, ижрочилар айрим ҳаракатларини меёридан ошириб юборганлар.

Артистка С. Саидованинг Маймамхола роли кўпларни ўзига жалб қилди. Ижрочи холани кўпчилик мулки учун чинакам жонкуяр, ишёқмас тамбалларни кўрса жиғи-бийрони чиқадиган, умуман эса меҳрибон ва дилкаш аёл сифатида гавдалантиради.

Сотти ва Каромат ролларининг ижрочилари П. Эргашева ва Қ. Турдибоеваларнинг ўйинлари ҳам эътиборга лойиқ.

Спектаклнинг ижодкорлари қанча ҳаракат қилган бўлмасин, пъесадаги жиддий камчиликларни охиригача бартараф қила олмаган. Жумладан, артистлардан Ҳ. Иброҳимова, М. Алиев, А. Юнатановлар етарли меҳнат ва куч сарф қилган бўлсалар ҳам драматик материалнинг бўшлиги орқасида Иноят, Акрам ва Комил ота роллари таъсирсиз, қуруқ ва схематик бўлиб қолган.

Хулоса қилайлик. Театр коллективи «Мели ҳоббону Наби товон» спектакли учун яхши хизмат қилиб, бир мунча ютуқларни қўлга киритган. Бироқ, пьесада тўла ёритилган муҳим замонабоп, ғоявий масала йўқлиги сабабли спектакль мукаммал саҳна асари даражасига кўтарила олмаган. Ўйлаймизки, бизнинг очиқ-ойдин, беғараз ва дўстона фикрларимиздан драматург ҳам, театр коллективи ҳам тегишли хулоса чиқариб олиб, асар устида ишлашни давом эттирадилар.

Муҳсин ҚОДИРОВ.
Санъатшунослик фанлари кандидати.

ОЛИМПИАДАНИНГ ТЎҚҚИЗИНЧИ КУНИ

ИНСБРУК, 6 февраль. (ТАСС махсус мухбирлари Б. БУХОВЦЕВ, А. СТАРОДУБ). IX Қишки олимпиада пойтахти ёнидаги Изель тоғида кумушсимон катта косада порлаб турган Олимпиада машъаласи яна уч кундан кейин ўчирилади. Ҳозирча, буюк спорт байрами давом этмоқда. Омад гоҳ бир томонга, гоҳ иккинчи томонга оғиб турибди. Бу ерда 1350 спортчи бор, лекин олимпиада мукофотларини саноқли кишиларгина олмоқдалар. Аммо, бу ерга фақат медаль учун келишмаган-да! Мусобақаларда бирор катта ғалабага эришмаган киши учун ҳам жаҳон спорт форумида қатнашиш — катта қувончдир. Бу — ҳамма қитъалардан келган кишилар билан алоқа боғлаш қувончидир. Бу — замонамизнинг улуғ спортчилари — Лидия Скобликова, Сикстен Ернберг, Владимир Меланин, Ээро Мянтюранта, Кнут Юханнесенлар билан беллашиш қувончидир.

Олимпиада нишони — медаль олишга муваффақ бўлган спортчи эса ўзини энг юксак чўққига эришган деб ҳисоблаши мумкин.

Эстониялик студент конькичи Антс Антсон ҳам энди олимпиада чемпиони деган фахрий номга эга бўлди. Бугун у совет командасига тўққизинчи олтин медални олиб берди.

... Янги чемпионга анча ҳаяжонланишга тўғри келди. У, 1500 метрга югуришда дастлабкилар қаторида иштирок этди, аъло натижага эришди ва асосий рақибларининг натижаларини кута бошлади.

Голландиялик К. Феркерк иккинчи натижага (2.10,6), норвегиялик В. Хауген — учинчи натижага (2.11,2) эришдилар. Улар ҳам кутувчилар сафига ўтдилар. Антсонни ҳамма табриклай бошлайди. Лекин у бундай дейди: «Шошмай туринглар, ҳали Евгений Гришин югургани йўқ». Бироқ, илгариги иккита олимпиадада 1.500 метр масофага югуришнинг ғолиби бўлган Гришин бу гал фақат ўн биринчи ўринни (2.13,3) эгаллади. Яқиндагина жаҳон рекордини такрорлаган куйбишевлик Лев Зайцев бугун бешинчи ўринни олди (2.12,1). Тўртинчи конькичимиз Эдуард Матусевич очко ҳисобига кирадиган олтинчи ўринни эгаллади. (2.12,2).

Бундан бир ой илгари конькичиларнинг ўта ихлосмандларигина Антсон номини билар эдилар. У, Европа чемпионатида ғолиб чиққач, бутун спорт олами янги «юлдуз» пайдо бўлганлиги ҳақида гапира бошлади. 25 ёшар спортчи Инсбрукда ҳам ўз кучини кўрсатди.

ПЛАНЕТАМИЗ БЎЙЛАБ

КОСМОС ҚАҲРАМОНИГА ОЛТИН МЕДАЛЬ

ЛОНДОН, 6 февраль. (ТАСС). Англия планеталараро алоқалар жамиятининг раиси доктор Шеперд бу ерда меҳмон бўлиб турган жаҳонда биринчи космонавт аёл Валентина Николаева-Терешковага кеча жамиятнинг «Космосни ўзлаштиришдаги муваффақиятлари учун» олтин медалини топширди.

«Пикадилли отель» залига юзлаб одамлар тўпланди. Англия планеталараро алоқалар жамиятининг олий мукофоти «Чайка»га шу ерда топширилди. Космик парвозлар тарихи саҳифаларида, деди доктор Шеперд, Валентина Терешкованинг номи ўз ватандоши, жасур космонавтлар группасининг сардори Юрий Гагариннинг номи билан ёнма-ён турмоғи керак.

Сизнинг зўр шавкатингиз жамиятимиз томонидан эътироф этилганлигининг символи сифатида мукофотимизни қабул қилиб олмоғингизни сўраймиз, деди доктор Шеперд жаҳонда биринчи космонавт аёлга қараб.

У йиғилганларнинг гулдурос қарсаклари остида космос қаҳрамонига медални топшириб, уни қучоқлаб олади.

Валентина Николаева-Терешкова жавоб нутқи сўзлаб, Англияга келишга лутфан таклиф қилганлиги ва юксак мукофот билан тақдирлаганлиги учун Англия планеталараро алоқалар жамиятининг раҳбарларига миннатдорчилик билдирди. Менга берилган олтин медални, деб таъкидлади у, аввало, Ватаним Совет Иттифоқининг космик фазони тадқиқ қилишдаги катта муваффақиятларини эътироф этиш рамзи, деб биламан.

Кечроқ «Пикадилли отель»да матбуот конференцияси бўлиб, унда Валентина Николаева-Терешкова ўзининг парвозга қандай ҳозирлик кўргани ва космосда қандай учгани тўғрисида мухбирларнинг жуда кўп саволларига жавоб қайтарди.

В. ЧУКСЕЕВ.

ҲАР 24 МИНУТДА БИР КИШИ ЎЗ-ЎЗИНИ ЎЛДИРМОҚДА

НЬЮ-ЙОРК, 6 февраль. ТАСС мухбири Г. Васильев хабар беради:

17-қаватнинг деразасига бир киши чиқиб турибди. Йигирма олти ёшли Жон Уардни пастдан қараб турган кишилар кўриб ваҳимага тушган, бу йигит ўзини ерга ташламоқчи. «Нью-Йорк жорнель—Американ» газетасида босилиб чиққан бу суратда Америкада авж олиб кетган ўз-ўзини ўлдириш ҳодисаларидан оддий бир воқеа тасвирланади. Американлар машаққатли ҳаётдан умидларини узиб баланд қаватли иморатларнинг томидан ёки баланд кўприклардан ўзларини ташламоқдалар (Нью-Йоркдаги 102 қаватли «Эмпайр стейт билдинг» деб аталган иморат шу жиҳатдан айниқса «машҳур» бўлиб қолди), ўзларини осмоқдалар ёки ўзларини тўппончадан отиб ўлдирмоқдалар. Ҳар 24 минутда американлардан бир киши ўз-ўзини ўлдирмоқда ва етти киши ўз-ўзини ўлдиришга қасд қилмоқда. АҚШда, деб ёзади газета, сил ва грипп касалликларидан ўлишга қараганда ўз-ўзини ўлдираётганлар кўпчиликни ташкил қилади. Ҳар йил ҳар бир юз минг американликдан 10 киши ўз-ўзини ўлдирмоқда.

«Ўз-ўзини ўлдираётган американликларнинг тўртдан уч қисми эркаклардир. Бу факт, деб давом қилади газета, савдо-сотиқ ишларининг касодлиги ёки синиш одамларнинг ўз-ўзини ўлдиришига асосий сабаблардан бири эканлигини кўрсатиб турибди». Газета ўз-ўзини ўлдирувчиларнинг сони мамлакатдаги умумий иқтисодий аҳволга боғлиқ эканлигини таъкидлаб, одатда иқтисодий кризислар вақтида ўз-ўзини ўлдириш ҳодисаси авж олиб кетаётганлигини кўрсатмоқда.

Югославия шаҳрига туҳфа

Скопледа йирик панелли уйсозлик заводини монтаж қилиш тўғрисида бу ерда битим имзоланди. Зилзила вақтида зарар кўрган Югославия шаҳрига Совет ҳукумати туҳфа қилган бу завод ҳар йили 1200 уй тайёрлаб беради. Кучи 9 баллгача бўлган ер қимирлашига бардош берадиган 600 га яқин уй қуриш кўзда тутилади. Завод шу йил май ойида ишга туширилади. (ТАСС).

ҚЎПОЛ ТАЗЙИҚ

ВАШИНГТОН, 6 февраль. (ТАСС). Америка ҳукумати ўз гражданларидан Лейпцигдаги (Германия Демократик Республикаси) традицион кўкламги ярмаркада на бевосита иштирокчилар сифатида, на оддий томошабинлар сифатида қатнашмасликни талаб қилмоқда, деб хабар беради ДПА агентлигининг мухбири.

АҚШ савдо министрлиги Лейпциг ярмаркасига қўйиладиган товарлар учун экспорт лицензиялари олиш ҳақида ҳамма заявкалар рад этилади, деб огоҳлантирмоқда.

Америка министрлиги ўз гражданларини қўрқитишга уриниб, айни маҳалда АҚШ Германия Демократик Республикасининг ҳукуматини таниган эмас, шу сабабдан ўз гражданлари Германия Демократик Республикасида бўлган вақтда уларнинг хавфсизлигини гарантиялай олмайди, деб таъкидламоқда.

У Тан Нью-Йоркка қайтиб кетди

ТУНИС. 6 февраль. (ТАСС). Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг бош секретари У Тан Кипрда ва жаҳоннинг бошқа баъзи бир районларида аҳвол кескинлашганлиги сабабли Африка мамлакатлари бўйлаб қилаётган ўзининг сафарини тўхтатиб, бугун Тунисдан Нью-Йоркка учиб кетди.

ПЕРУДА ДЕҲҚОНЛАР ҒАЛАЁНЛАРИ

ЛИМА, 6 февраль. (ТАСС). Куско департаментида полициялар билан индеец деҳқонлар ўртасидаги қуролли тўқнашув натижасида 20 киши ўлдирилган ва 40 киши ярадор бўлган. Маҳаллий помешчикларнинг ерларини босиб олган 8 минг ерсиз индеец деҳқонларни полициялар ҳайдаб юбормоқчи бўлганида тўқнашув бошланиб кетган. Ўлдирилганларнинг ҳаммаси деҳқонлар бўлиб, шулардан 7 киши аёллардир. Ярадор бўлганлар орасида полициялардан 16 киши бор.

Ҳукумат маъмурлари Куско департаментидаги касаба союз раҳбарларини қамоққа олдилар. Деҳқонлар федерацияси бунга жавобан баёнот эълон қилиб, қамоққа олинганларни 24 соат ичида бўшатишни ва маҳаллий полиция бошлиғини ишдан олишни талаб қилди.

Перу ҳукумати Куско департаментида конституция гарантияларини 30 кун муддат билан бекор қилди. Хабарларда айтилишича, деҳқонларнинг ғалаёнларида шу районлардаги полиция кучларига ёрдам бермоқ учун самолётларда 200 полиция юборилмоқда.

„КИПРДАН ҚЎЛИНГНИ ТОРТ!“

АФИНА. 6 февраль. (ТАСС). Кеча Афина университети олдидаги майдонда Афина ва Пирей студентларининг кўп минг кишилик митинги бўлди. Улар Кипр қаҳрамон халқининг кураши билан бирдам эканликларини билдирдилар.

«Кипрга ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқи берилсин!», «НАТО Кипрдан қўлингни торт!», «Кипр масаласи Бирлашган Миллатлар Ташкилотида муҳокама қилинсин!» деган шиорлар ёзилган плакат ва транспарантлар баланд кўтарилган эди.

Митинг қатнашчилари резолюция қабул қилдилар. «Биз, —дейилади резолюцияда, — НАТО қўшинларининг Кипр ишларига аралашувига йўл қўймаймиз».

Резолюцияда яна бундай дейилади: Грек ўқувчи ёшлари кипрлик қардошларига уларнинг кураши билан тамомила бирдам эканликларини ва Кипрни мустамлакачилар зулмидан тамомила озод қилиш учун машаққатли кураш йўлида ҳамиша улар томонида эканликларини билдирадилар.

Шундан кейин студентлар Греция бош министрининг сиёсий маҳкамаси биносига ва ташқи ишлар министрлиги биносига қараб йўл олдилар. Студентларнинг вакиллари бу ерда резолюция текстини Греция ҳукуматига топширдилар. Сўнгра улар АҚШ ва Англия элчихоналари биноларига йўл олдилар.

Студентларнинг митинги ва намойиши қарийб беш соат давом этди.

ҲОДИСА

ЖАСОРАТ

Чилонзор район, Оқтепа массивида яшовчи Турсуной Аҳмедова анҳорга келиб, сув оламан деб қўққисдан тирғаниб сувга тушиб кетди. Тез орада аёлнинг «ёрдам беринг, ёрдам», — деган овози эшитилди. Йўлда ўтиб кетаётган ўрта ёшли, бир йўловчи дарҳол ёрдамга ошиқди. Ҳалиги йўловчи сузишни яхши билмаса-да, ўйлаб ўтирмай дарҳол ўзини анҳорга отди. Қиш эмасми, сув жуда совуқлиги учун ёрдамга ошиққан йўловчи ҳам бир зумда ҳолдан тойди.

Қичқириқни эшитган Чилонзор район, Хумдонсой тупик, 781-уйда яшовчи Нил Муҳамедович Иброҳимов ёрдамга шошилди. У усталик билан, чаққон ҳаракат қилиб, Турсуной Аҳмедова ва уни қутқаришга уринган бояги кишини сув четига олиб чиқди. Уларга дарҳол медицина ёрдами кўрсатилди.

Турсуной опа ўз ҳаётини сақлаб қолган жасоратли кишиларга, уларнинг олижаноблиги учун мингдан-минг раҳмат айтди.

Ў. ОБИДОВ.

Шунақаси ҳам бўлади...

— Уй олишга олди-гу, лекин у ерга қандай қилиб борса бўларкин?

— Архитектор оғайниларимиз буларни ҳисобга олишмаптида!

Чала битган уйлардаги хангомалардан бир шингил.

М. Воробейчиков чизган расмлар.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

8 ФЕВРАЛДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 —**Туристлар**, **Уч пингвин** (болалар учун мультипликацион фильмлар).

Ўзбек тилида: 18.25 — **Қодир топган мотор** (Ҳаким Назир ҳикояси асосида телеинсценировка, мактаб ўқувчилари учун). 18.50— **Телевизион янгиликлар**, 19.05 — **Икки чемпионат** (телевизион очерк). 19.25 — Халқ созанда-бастакорлари. **Муҳаммаджон Мирзаев.**

20.45 — **Эшиттиришлар программаси.**

Рус тилида: 20.50 —**Телевизион янгиликлар**, 21.05 — **Тожикистон кинематографистлари телестудияда**, 21.35 — **Улар бизсиз ухлашмайди** (ҳужжатли фильм). 21.45— **Чет эл кинохроникаси**, 21.55 — Ота-оналар учун. **Катталар ва болалар** (бадиий фильм), 23.30 — **Концерт** (1-тикув фабрикаси бадиий ҳаваскорлари ижросида).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.00 — **Вақтни қувиб ўтаётганлар** (пайпоқ-трикотаж фабрикасидан, ёшлар учун).
Рус тилида: 18.30 — **Дуэнья** (фильм-спектакль), 21.10 **Меҳмонларимиз** (Осетия ва Коми АССР ашула ва рақслари).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 8/II да **Шоир қалби.** СССР халқ артистлари **Галия Измайлова, Саодат Қобилова**, Ўзбекистон ССР халқ артистлари **Саттор Ярашев, Насим Ҳошимов, Карим Зокиров**, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Жамол Низомхўжаев, М. Давидовлар** қатнашади.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 8/II да **Мирзо Улуғбек**, 9/II да кундуз **Биринчи муҳаббат**, кечқурун **Қонли сароб.**

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 9/II кундуз соат 1 яримда 4, 5, 6-синф ўқувчилари учун музикали лекторий абонементи бўйича: **«Ўрта Осиё республикалари халқларининг қўшиқ, музика ва рақслари»** деган темада **лекция-концерт.** Лектор — **Т. Жумаев.** Концертда: Ўзбек давлат филармониясининг симфоник оркестри, дирижёр — **Зоҳид Ҳақназаров**, Ўзбекистон ССР халқ артисти **Ғулом Абдураҳмонов**, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист **Қундуз Миркаримова**, солистлардан **Гали Искалиев, Дилбар Абдуллаева** ва ўзбек халқ чолғу ансамбли қатнашади.

КИНО

Очиқ эшик — «ВАТАН», НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Қон қариндош — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Кийшик ойналар короллиги — «ИСКРА» (кундуз ва кечқурун).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

„Йиртқич ҳайвонлар“

АТТРАКЦИОНИНИНГ СЎНГГИ КУНЛАРИ.

Ўргатувчи — **В. Запашний.**

Кеч соат 8 да бошланади. Якшанба куни 3 марта томоша кўрсатилади.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентских промышленного и сельского областных комитетов КП Узбекистана, Ташкентского горкома КП Узбекистана, промышленного, сельского областных и городского Советов депутатов трудящихся.

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: редактор —29004. Редактор ўринбосари— 25885. Масъул секретарь — 34808. Идеология бўлими —31936. Саноат ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими — 33786. Қурилиш ва партия ишлари бўлими — 33786. Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими — 29040. Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими — 26232. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлими — 28761. Ахборот ва спорт бўлими — 33786. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 34048. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 дан 30258 гача.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р. 05147. ИНДЕКС 64695 Нашр. № Б. 1687.